Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 27)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 149.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 7 (19) Iulie. 1896.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v. s'a deschis nou abonament la care invităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe treĭ lunĭ	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe treĭ lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe şése lunĭ	1 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	8 francĭ
pe şése lunĭ	4 „

Abonarea se póte face maĭ uşor prin **mandate poştale.**

Administraţiunea
„Gazeteĭ Transilvaniei".

Revistă.

Aruncând o privire asupra celor maĭ însemnate lucrurĭ, ce se petrec aḑĭ înăintru şi înafară, nu putem sĕ nu rîdem de bătaia de joc a sorţiĭ, de care este ajunsă slăbiciunea ómenilor.

Inainte cu douĕ-ḑecĭ şi opt de anĭ s'a făcut o lege în ţéra unguréscă, prin care se cere, ca ceĭ ce sunt în slujba statuluĭ şi servesc justiţia şi administraţia luĭ sĕ silĕscă a cunósce limba poporuluĭ de prin ţinuturile, unde sunt chiămaţĭ a funcţiona. Şi astăḑĭ ce sĕ veḑĭ?

Vorba nóstră se împlinesce, că de când cu mileniul a intrat şi maĭ mult stretea maghiarisăreĭ în şovinişti. Acum nu maĭ vĕd şi nu maĭ aud nimic. Décă a ḑis vre-odată legea, că funcţionariĭ, ca sĕ pótă fi dreptĭ şi nepărtinitorĭ, trebue sĕ pricépă limba poporuluĭ, a fost numaĭ o rĕtăcire, căcĭ aḑĭ ministrul de justiţiă ungurésc este tocmaĭ de părerea contrară.

Numaĭ de curênd el a lucrat un proiect de lege despre organisarea curţilor cu juraţĭ şi în acest proiect ministrul ḑice, că numaĭ acel cetăţén póte sĕ fiă membru al juriuluĭ, care cunósce „limba oficială a statuluĭ" şi o scie scrie şi ceti.

Va sĕ ḑică cetăţénul, care va fi chiămat sĕ judece în viitor în procesele penale nu numaĭ că — după proiectul amintit al ministruluĭ, — nu este dator, ca judecător, sĕ cunóscă limba celor carĭ în viitor vor fi traşĭ la rĕspundere înaintea vre-unuĭ juriu, dér se face atĕrnător chiar dreptul sĕu, de a puté fi jurat de cunóscerea în cetire şi scriere a limbeĭ maghiare.

Este, prin urmare, întórsă cu fundul în sus cerinţa legeĭ de naţionalitate dela 1864. Ministrul nu ţine de loc sémă de adevĕrul, că funcţionariĭ sunt pentru popor, ér nu poporul pentru funcţionarĭ, şi merge până a lipsi de dreptul lor, de-a funcţiona ca membri aĭ juriilor, pe toţĭ aceĭ cetăţenĭ, carĭ nu sciu sĕ scrie şi sĕ cetéscă unguresce.

Dér cu de acestea am început sĕ fim obicinuiţĭ. N'avem ce face, décă brósca cu orĭ-ce preţ vré sĕ se umfle ca boul. Sĕ trecem însĕ la altele.

Éraşĭ e vorba de reînoirea pactuluĭ cu Austria. Ministeriul Badeni cere dela ministeriul ungurésc concesiunĭ pentru Austria. Banffy ar da ce ar da, dér nu se prea cuteză de gura rea a oposiţieĭ maghiare. Cu tóte acestea nu va avé încătrău, căcĭ cercurile hotărîtóre dela Viena i-au pus şurubul şi trebue sĕ alégă: orĭ de-a le face pe voiă, orĭ décă nu de a-şĭ da dimisia.

Mare gălăgiă făcuseră Ungurii cu duşmănia Sêrbilor, dovedită maĭ ales faţă cu serbările milenare. Acum n'au încătrău şi caută sĕ-şĭ facă éraşĭ mână bună cu Serbia, care li-a dovedit, că póte se le fiă şi periculósă, orĭ-cât de mică este. S'au început tratărĭ pentru a da voiă éraşĭ ca sĕ se importeze în Ungaria porcĭ din Serbia, şi precum se vede, tratările se vor sfîrşi în favórea Sêrbilor.

Ómenĭ ca Bartha Miklos se supără grozav, că guvernul ungurésc face curte duşmanilor sĕĭ, cum sunt Sêrbiĭ.

Dér Româniĭ, întrébă el, sunt eĭ maĭ bunĭ? Cu eĭ facem mare prieteniă. Regele nostru Francisc Iosif merge le Sinaia sĕ facă visită Regeluĭ român Carol. Şi asta este o logică. Nu trebue sĕ rupem córnele duşmanilor noştri, ci sĕ lăsăm sĕ créscă cât maĭ marĭ. Orĭ doră Valahul nu ne este duşman?

Ḑice apoi numitul şovinist ungur: „Visita regeluĭ nostru dincolo de Carpaţĭ nu însemnéză, că înaintăm, ci că dăm îndĕrĕt. Bunul nostru bĕtrân ḑeu nu merită dela sfătuitoriĭ luĭ acéstă pocăială. Óre sĕ fim noi într'atâta de strîmtoraţĭ cu tóte cheltuelile marĭ pentru armată, ca cu orĭ-ce preţ sĕ dăm sĕ înţelégă elementelor neastêmpĕrate şi distrugĕtóre de stat, că suntem slabĭ şi că ne punem speranţa în sprijinul Valahilor.

„Vaĭ de noi, décă am ajuns sĕ avem lipsă de-o astfel de amiciţiă, înainte de-a ne fi făcut socotéla cu Valahiĭ, ce locuesc la noi în ţéră. De douĕ-orĭ vaĭ monarchieĭ dualiste şi de-o sută de orĭ vaĭ puteriĭ şi vaḑeĭ tronuluĭ!"

Aşa vorbesce estremul din stânga maghiară. Cine scie, décă un estrem român nu ar puté sĕ ajungă tocmaĭ la conclusiunile opuse şi sĕ ḑică: Vaĭ de noi Româniĭ, décă România e constrînsă la o astfel de amiciţiă înainte de a-şĭ fi tras socotéla Româniĭ cu Ungurii!

Reuniunea publică din Paris şi Ungurii.

Tótă sĕptĕmâna acéstă foile ungurescĭ au fost pline de înjurăturĭ la adresa Românilor, Sêrbilor şi Ceho-Slavilor din Paris, carĭ Sâmbăta trecută au ţinut acolo o mare întrunire publică sub preşedinţa distinsuluĭ bărbat de stat al Franciei, d-l *Flourens*, fost ministru de esterne.

In acea adunare s'a desfaşurat pe larg starea de asuprire, în care se găsesc popórele nemaghiare de sub stăpânirea ungurécă şi s'a adus hotărîrea, de a lucra toţĭ împreună şi cu puterĭ unite în interesul liberăreĭ lor naţionale şi politice, şi „de-a stăruĭ neobosit, ca *în privinţa drepturilor cetăţenescĭ şi politice sĕ se bucure de deplină egală îndreptăţire tóte naţionalităţile, ce trăesc în Ungaria*, fără deosebire la originea lor de rassă".

Se înţelege, acest lucru nu póte fi pe placul Ungurilor. Maĭ ales împrejurarea, că în fruntea aceste nobile mişcărĭ a stat un bărbat atât de distins, ca Flourens, îĭ face pe Ungurĭ sĕ-şĭ iasă din sărite şi înjură cum numaĭ eĭ sciu, îndreptându-şĭ furia maĭ ales asupra luĭ Flourens, care de-altmintrelea aniĭ trecuţĭ a fost însu-şĭ în Ungaria şi a avut ocasiune de a se convinge în persónă de stările de aicĭ.

Pot Ungurii sĕ înjure, căcĭ aşa le este firea; înjurăturile lor însĕ nu vor puté ascunde ticăloşiile sĕvêrşite de eĭ faţă cu popórele nemaghiare, carĭ maĭ curênd séu maĭ târḑiu vor trebui sĕ se rĕsbune.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

România viitóre.

XIV.

Iubite amice!

Pare-mi-se, că în corespondenţa nóstră m'am oprit la a XIII-a scrisóre; acum urmez cu a XIV-a şi, find-că suntem în luna luĭ Cuptor, trebue sĕ vorbim despre seceriş şi despre şcóle. Eu voiŭ vorbi despre şcóle, lăsând amiculuĭ meu, Dr. G. Maior, sarcina de-a vorbi despre seceriş.

Corĕspundĕtor cu titlul scrisoreĭ, vorbind de *România viitóre* în comparaţiune cu România de erĭ, înţelegem progresul pe care-l face cu paşĭ repeḑĭ România de astăḑĭ pe calea învĕţământuluĭ public.

Pentru a dovedi cu date positive acest mers îmbucurător, voiŭ tracta în scrisórea actuală despre învĕţĕmêntul secundar şi apoĭ voiŭ urma succesiv şi cu celelalte ramure ale învĕţĕmêntuluĭ dela noi.

Datele le împrumutăm din „Anuarul oficial al Direcţiuneĭ învĕţămêntuluĭ secundar şi superior din Ministerul Cultelor şi Instrucţiuneĭ publice pe anul 1896". Conform acestuĭ anuar avem în present următórele şcóle secundare de băeţĭ:

a) Licee cu şi fără internate:

1) Bucurescĭ liceul Stu Sava cu Internat; 2) Bucurescĭ liceul M. Basarab cu Internat; 3) Bucurescĭ liceul Lazar; 4) Bucurescĭ liceul M. Vitézul; 5) Bârlad liceul Codreanu; 6) Botoşanĭ liceul Laurian 7) Craiova liceul Carol I.; 8) Focşanĭ liceul Unirea; 9) Galaţĭ liceul Alexandri; 10) Iaşĭ liceul Naţional; 11) Iaşĭ liceul Model cu internat; 12) Ploescĭ liceul Sţii Apostolĭ Petru şi Pavel.

La 1 Septemvre viitor sunt în ajun de a se deschide încă treĭ licee clasice: la T. Severin, Buzĕu şi Piteştĭ.

Liceele nóstre au câte şepte clase cu câte douĕ rêndurĭ de profesorĭ; uniĭ pentru clasele inferióre şi alţiĭ pentru clasele superióre.

Tóte obiectele prevĕḑute în programul de studiĭ sunt obligatóre.

Limba francésă se propune din clasa I şi până la a VII-a. Limba germană numaĭ în cele treĭ clase ale cursuluĭ superior; ér Religia nu se propune decât numaĭ în cursul inferior.

Absolvenţiĭ liceelor fac bacalaureatul*) de douĕ orĭ pe an în Iulie şi Septemvre în palatele Universităţilor din Bucurescĭ şi Iaşĭ. Ceĭ carĭ cad în Septemvre nu se maĭ pot presenta decât în aceleaşĭ lunĭ ale anuluĭ viitor.

Comisiunile esaminatóre se compun numaĭ din profesorĭ universitarĭ. Fiă-care candidat la bacalaureat (maturitate) trebue sĕ depună o taxă de 50 leĭ. Baniĭ încassaţĭ din acestĕ taxe se împart ca diurne între profesoriĭ esaminătorĭ.

Contingentul anual al bacalaureaţilor, băeţĭ şi fete, în termen de mijloc se póte calcula între 300 şi 500.

Profesoriĭ noştri secundarĭ sunt în genere bine pregătiţĭ şi fórte bunĭ.

Deşi nu sunt meşter în ale dăscălicescĭ învĕţăturĭ, totuşĭ a şĭ avé şi eu un singur dor: de-a vedé liceele nóstre complectate cu câte 8 clase şi tinerii absolvenţĭ aĭ acestor clase sĕ facă bacalaureatul (maturitatea) pe la liceele lor: alta e chemarea profesoruluĭ Universitar şi alta e aceea a profesoruluĭ secundar.

Afară de acésta, aşĭ maĭ avé şi o singură dorinţă: ca profesorul sĕ nu fiă decât numaĭ profesor devotat cu trup, cu suflet carierei sale; ér nu ca astăḑĭ, când mulţĭ dintre eĭ fac şi pe advocatul, pe medicul, pe inginerul, pe antreprenorul şi maĭ pe sus de tóte pe funcţionarul public administrativ. Multele ocupaţiunĭ cumulate într'o singură mână

*) Ceea ce la noi se numesce esamen de maturitate. — *Red.*

Mișcări în contra salarisărei preoților.

Scim, că guvernul unguresc își sfarmă capul acum cu salarisarea preoților. Ministrul de culte Wlassics a și dat poruncĭ către clerul tuturor bisericelor din țéră, ca sĕ-i arate, care preot cât venit are, pentru ca sĕ scie cum sĕ-șĭ întocméscă lucrurile și cărui preot cât salar sĕ-i dea pe lângă ceea ce are acum.

Tótă lumea vede, că scopurile guvernului nu sunt curate. El vré sĕ cumpere libertatea și independența preoților și a bisericelor, pe carĭ încă ar voi sĕ le pună în serviciul guvernului și a serviciilor de maghiarisare, ér pe bietul popor sĕ-l lipséscă și de aceștĭ singurĭ mângăitorĭ și povĕțuitorĭ ai sĕi. Clerul catolic, înțelegênd planul guvernului, a fost cel dintâiŭ, care s'a pus în mișcare și a început sĕ protesteze în contra acestor uneltirĭ ale guvernului, declarând, că nu vré sĕ se supună poruncei de mai sus a ministrului Wlassics. In tótă ḑiua cetim când despre un protopopiat catolic, când despre altul, că șĭ-a ridicat vocea de protestare.

Décă chiar și preoții catolicĭ, măcarcă sunt Maghiarĭ, privesc cu atâta grózǎ și neîncredere la darul, ce li-l întind guvernul, de-a bună sémă, ca cu atât mai mult avem sĕ fim îngrijațĭ noi, căcĭ în contra nóstră este îndreptată în primul rênd și acéstă lovitură. Un membru fruntașĭ clerului român unit a și publicat în sĕptĕmâna acésta un lung articul în „Gazeta Transilvaniei“, în care arată, ce mare este primejdia, ce se urzesce prin acésta în contra clerului nostru și propune, ca clerul român fără amânare sĕ se adune în conferențe, pentru a-se sfătui ce-ar fi de făcut în fața acestor uneltirĭ.

Bine ar fi, décă acest glas ar afla rĕsunet în sînul clerului nostru, căcĭ de pielea lui se tractéză.

Un rĕspuns.

Măcelul dela Mehadica din ḑilele trecute vĕd, că nu este condamnat din partea nicĭ uneia dintre foile unguresci. Ba din contră ele țin sĕ ia în apĕrare pe sĕlbaticii gendarmĭ, atribuindu-le chiar o „vitejiă“, în timp ce unele din ele lasă a se înțelege printre șirurĭ, că Românii dela Mehadica ar fi nisce fricoșĭ și slabĭ, findcă s'au lăsat a fi măcelărițĭ de-o mână de gendarmĭ.

Dér eu am cetit și am și vĕḑut casurĭ, nu ca cel dela Mehadica, unde un popor, — fiă și de o miiă de capete cu copii, femei și moșnegĭ, — s'a dus cu gurile căscate înaintea solgăbirĕului, fără de de a-i trece cuiva prin minte, că li-se va rĕspunde cu glónțe, — dér 40–50,000 de feciorĭ, înarmațĭ, disciplinațĭ, cu cavaleriă, artileriă, cu fitil aprins în mână, după 4—5 bubuiturĭ de tun s'au spăriat și au fugit mâncând pământul. Vitejii de felul acesta s'au sĕvîrșit chiar din partea Maghiarilor.

In 5 Noemvre 1848, colonelul Zsombori cu participarea comisarilor Kossuth Lud. Berzenczey și Berde ocupaseră șesul și colinele dela Tĕrgu-Mureșului, avênd peste 8000 de trupe Sĕcui grănițerĭ, gardiștĭ naționalĭ, voluntarĭ și cavaleriă numĕrósă. Scopul lor era de-a bate și sdrobi óstea împĕrătéscă de sub conducerea generalului *Gedeon*, căcĭ așa se hotărîse în consiliul de rĕsboiŭ ținut în oraș.

Armata lui Gedeon consta din 2000 infanteriștĭ, 300 călărețĭ, 400 gardiștĭ sașĭ, 12 tunurĭ și 1000 lancerĭ românĭ, comandațĭ de locotenentul c. r. *Ursu*. Vă sĕ ḑică 4000 imperialĭ în contra la 8000 kossuthianĭ stĕtură în 5 Novembre 1848. De dimineța până la 3 óre după améḑĭ stĕtură insurgenții lui Kossuth cu armele în mânĭ, gata și hotărîțĭ a-se bate.

Când colo însĕ ce sĕ veḑĭ? Indată ce se auḑiră 5 bubuiturĭ de tun din partea împĕrătescilor, tótă acea óste mândră, frumósă și fălósă kossuthiană se luă la fugă mâncând pământul; mai întâiŭ o tuliră husarii lui Kossuth și cavaleria tótă, apoi lăncerii și în urmă batalióanele de Sĕcui. Berzenczey s'a vĕḑut fugind rușinat înaintea tuturor; spaima în oraș a fost atât de mare, încât o mulțime de dómne nobile încălecară și fugiră alăturea cu husarii. Mai puțin decât în o óră nu s'a mai vĕḑut nicĭ urma acelei óste. (A se vedé „Părțĭ alese“ din Istoria de Barițiŭ.)

Dér acest cas nu este singur în felul sĕu. Sĕ-șĭ aducă aminte gazetarii ungurĭ de cele ce se petrecură în 16 Novembre 1848 la Clușiu, unde óstea unguréscă nu avù curagiul nicĭ măcar de-a da față cu cea împĕrătéscă, ci se retrase pe furiș nóptea spre Oradea-mare, trecênd spre Ungaria.

Și apoi sĕ-șĭ fi uitat óre gazetarii ungurĭ, cum tot cam în acel timp se spăriase tot Clușiul de o ciurdă de bivolĭ, credênd, că sunt glóte românescĭ?

Décă tocmai e vorba de frică și slăbiciune, apoi poftéscă orĭ cine sĕ caute istoria Ungariei și va vedé, pe a cui parte cade slăbiciunea.

Póte cineva sĕ-i învinovățéscă pe Românii dela Mehadica pentru încrederea, cu care s'au purtat față cu nisce dușmanĭ preparațĭ de luptă ai lor, înaintea cărora s'au presentat cu mânile în sîn. Dér décă e vorba de lașitate, apoi lașĭ au fost aceia, carĭ s'au folosit de glonț față cu un popor nearmat, contra căruia, décă tocmai ar fi fost lipsă, — ceea ce însĕ n'a fost — li-ar fi fost peste cap de ajuns a se folosi de baionată.

I. A. S.

Protestărĭ în contra paragrafului liberei persecuțiunĭ.

Scim, că în proiectul de lege privitor la juristicțiunea Curiei în afacerĭ electorale, care proiect a fost votat și primit din partea camerei, se află și *monstruosul § 169*, care este îndreptat în contra preoților și a persónelor bisericescĭ peste tot, amenințându-i cu pedépsă de un an închisóre și 500 fl. amendă, décă la o alegere de deputat *„vor influința resultatul alegerei“* în așa mod, ca sĕ nu-i placă guvernului.

In contra acestui paragraf s'a pornit acum *o mișcare de protestare în sinul clerului catolic.* Inceputul l'a făcut preoțimea districtului protopopesc Ujszász, din comitatul Pestei, care a hotărît sĕ trimită o adresă către camera magnaților rugându-o sĕ respingă votarea acelui paragraf.

Tot-odată a hotărît, ca sĕ provóce și pe ceilalțĭ catolicĭ din tótă țéra ca sĕ facă asemenea. Catolicii cred, că în scurt timp întreg clerul catolic din țéră va fi pus în mișcare, ba ei speră, că la acéstă mișcare se va alătura și preoțimea altor confesiunĭ, deóre-ce prin acel paragraf nu se calcă numai dreptul și libertatea clerului catolic, ci și al tuturor celorlalte bisericĭ creștine din țéră.

Uscăturĭ în pădurea națiunei.

De lângă Oravița, Iulie 1896.

Judele comunal din Rachitova, Iosif Miclea, care în tinerețele sale n'a avut nicĭ mălaiu de ajuns, ca sĕ se sature și abia a apucat sĕ vadă un peptar pe corpul sĕu, ér aḑĭ se îmbracă în zdrențe negre, ținênd de rușine mândrul port național, — ca sĕ-șĭ facă nădragii roșii înaintea celor ce i-au dat un os de ros, s'a apucat și dênsul sĕ înjuge vre-o câteva vite spre a-le duce la tâmbălăul din Budapesta. In scopul acesta a deschis o listă, ce are a fi acoperită cu subscrierĭ.

Marfa vrednică de un astfel de têrg n'a lipsit, căcĭ afară de doi membrii ai antistei comunale, asupra cărora póte că s'a și făcut mare silă, îndată s'a înjugat și președintele comitetului parochial, Martin Sdic, cu membrul de comitet Vasilie Novac (un precupeț de găinĭ), epitropul primar Adam Fistea, apoi un vrăjitor cu numele Petric Cipu, un biet de copilandru rĕtăcit cu numele George Moață și, în fine un păzitor comunal. Ceilalțĭ, fiind mai pe jos de păzitorul comunal, nu merită nicĭ o atențiune.

Ca sĕ nu crédă cineva, vĕdênd pe președintele comitetului, un membru de comitet, apoi pe epitropul primar cu fiiul sĕu, că dóră aceștia ar fi fruntea comunei, aflu de lipsă sĕ pun la acest loc, că aceștia — afară de epitrop, — au fost condamnațĭ de tribunalul reg. din Biserica-albă la câte 6 lunĭ robiă, pentru crima de violarea libertății personale. Venerabilul Consistoriu din Caransebeș are cunoscință despre acésta, precum și despre alte abusurĭ comise de aceștĭ ómenĭ, dér până astăḑĭ încă nu i-a delăturat din comitet. Se vede, că Venerabilul dórme somnul lui Abimelech la via Agripei.

Etâ în tótă golătatea lor florile, ce au sĕ împĕneze têrgul de zdrențe din Budapesta.

Rușine sĕ le fiă! dér — pardon! N'au rușine.

Hermes.

Ce-ar fi de facut pentru înaintarea învĕțamêntului nostru?

Tractul Făgetului, 1896.

Acum că ne aflăm la sfîrșitul anului școlastic, țin sĕ-mĭ spun părerea mea, că din punct de vedere pedagogic ar fi fost de dorit, ca din tóte părțile locuite de Românĭ sĕ se publice raporturĭ amĕnunțite despre decursul esamenelor școlarilor noștri dela sate și orașe, spre a ne convinge, întru cât cei chiămațĭ și-au făcut din destul datorință, și întru cât nu — și carĭ sunt neajunsurile și pedecile realisării unui progres favorabil la școlele nóstre, ca cunoscêndu-le pe viitor sĕ ne putem ferì și sĕ le delăturăm.

Acésta ar trebui sĕ o facă comisarii de esamene numițĭ de către consistóre pentru fiă-care tract protopopesc. Căcĭ cine altul, décă nu dênșii, carĭ au parte la fiă-care esamen dela fiă-care școlă și în decursul unui lung șir de anĭ, ar puté sĕ facă acest serviciu, atât de bine meritat de națiune? Durere însĕ, astfel de raporturĭ nu sciu sĕ fi apărut în nicĭ o fóiă de-ale nóstre, mai tot ce s'a publicat până acum a fost numai dela câte-o școlă, și nu din partea comisarilor de esamene, ci din partea vr'unui corespondent zelos. Câștigul, ce ar urma dintr'o astfel de purcedere ar fi nespus de mare. Prin publicarea ăstor fel de raporturĭ despre decursul esamenului multe rele și neajunsurĭ s'ar îndrepta. Mulțĭ învĕțătorĭ mai cu sémă începătorĭ, cetind cu atențiune astfel de rapórte, s'ar sci ferì d'a cădé în greșelile colegilor lor mai bĕtrânĭ. Pe învĕțătorii negligențĭ astfel de rapórte îi va impintena la diligință și muncă. Căcĭ nu putem presupune o astfel de timpire a simțemêntului de rușine într'un învĕțător, orĭ cât de negligent fiă el, sĕ nu țină cont de judecata, ce-șĭ va face publicul asupra sa, — și în cas de o judecată nefavorabilă, nu se va sili pe viitor, a-șĭ șterge o astfel de pată prin o diligință îndoită și printr'o iubire mai mare către chiămarea sa învĕțătoréscă.

---

fac pe cumulard sĕ nu îndeplinéscă nicĭ una cum se cade.

Numĕrul scolarilor pe an ce merge se sporesce și de aceea atât liceele, gimnasiile clasice și reale în cele mai multe orașe au și clase paralele divisionare.

b) *Gimnasii clasice:*

1) Bucurescĭ gimnasiul Cantemir-Vodă; 2) Bucurescĭ gimn. G. Șincai; 3) Alexandria gimn. Al. Ghika; 4) Bacău gimn. Principele Ferdinand; 5) Brăila gimn. L. C. Massim; 6) Buzĕu gimnasiul Al. Hașdeu; 7) Caracal gimn. Ioniță Asan; 8) Câmpu-Lung gimn. ....; 9) Fălticenĭ gimn. Al. Donicĭ; 10) Giurgiu gimn. I. Maiorescu; 11) Hușĭ gimn. Anast. Panu; 12) Iașĭ gimn. Alexandru Cel Bun; 13) Iașĭ gimn. Stefan cel Mare; 14) Piteștĭ gimn. ....; 15) Râmnicu-Sărat gimn. Vasile Boerescu; 16) Râmnicu-Vâlcei gimn. ....; 17) Roman gimn. Roman Vodă; 18) Tĕrgoviște gimn. I. Vacarescu; 19) Tulcea gimn. ....

Se vorbesce că dela 1 Septemvre a. c. se va înființa și la Constanța un gimnasiu clasic.

Gimnasiile clasice au numai câte patru clase și elevii doritorĭ de a urma înainte trec la liceele clasice.

Limba francesă e obligătóre, ér Limba germană nu se propune.

c) *Licee și gimnasii reale:*

1) T. Severin liceul Traian (cls. real); 2) Brăila liceul real N. Bălcescu; 3) Bărlad gimn. real M. K. Epureanu; 4) Călărașĭ gimn. real Stirbei Vodă; 5) Craiova gimn. real ......; 6) Dorohoiŭ gimn. real Grigore Ghika V. V.; 7) Pétra N. gimn. real Petru Rareș; 8) Slatina gimn. real ....; 9) Tecuciŭ gimn. real ....; 10) T. Măgurele gimn. S-tu Haralambie; 11) Târgul Jiului gimn. ....; 12) Vaslui gimn. Kogălniceanu.

Liceele reale au câte 7 clase, ér gimnasiile numai câte 4 și Limba germană și francesă e obligătóre în tóte clasele.

La școlele secundare de băețĭ mai trebue numĕrate și școlele speciale de Belle-Arte, una în Bucurescĭ și alta în Iașĭ, Conservatorul de musică și declamațiunĭ, unul, în Bucurescĭ și altul în Iașĭ și Seminariile despre care îțĭ voiŭ scrie cu altă ocasiune.

Tot în cadrul acestor școle ar mai intra și școlele speciale de comerciŭ, de agricultură, de silvicultură și de meserii, carĭ stau sub ministrul domeniilor, școla de punțĭ și șosele și școla pentru pregătirea funcționarilor drumurilor de fier, carĭ aparțin Ministerului lucrărilor publice, școlele militare de tóte gradele, carĭ stau sub Ministerul de resbel și de carĭ nu mĕ pot ocupa în scrisórea de față.

Recrutarea corpului didactic la școlele secundare se face după legea dela 17 Martie 1879.

Catedrele vacante séu suplinite, se publică în „Monitorul Oficial“ cu câte trei lunĭ mai 'nainte de ținerea concursului.

Pentru a fi admis la concurs, candidatul trebue sĕ presinte diploma de bacalaureat și diploma de licență séu doctorat în ramura din care face parte catedra vacantă. Diplomele din străinătate trebue sĕ fiă recunoscute de Universitățile țerii.

Juriul esaminator se compune din 2 membri trașĭ la sorțĭ, séu numițĭ de minister, după natura catedrei în concurs, și dintr'un președinte numit de minister. Candidatul, care la înscris n'a obținut nota generală 7, nu se admite la esamenul oral. Cei recomandațĭ de juriu se numesc de minister mai ântâiŭ cu titlu provisoriŭ, apoi după un serviciu de trei anĭ li-se acórdă numirea definitivă cu decret regal.

Profesorii suplinitorĭ nu se bucură nicĭ de acelaș onorariu, nicĭ de aceleași drepturĭ, pe carĭ le au profesorii numițĭ pe basa concursului. Suplinitorilor li-se reține din sa-

Numai prin admoniția venită din partea consistórelor, mai cu sémă acum, când ni-s'a luat și dreptul de destituire asupra învĕțătorilor negligențĭ și cu purtărĭ rele, rĕul nu se póte vindeca. Póte ar ajuta și admoniția din partea consistorielor, când ar fi adusă la cunoscința respectivului învĕțător negligent prin comitetul parochial, orĭ prin scaunul școlar, care l'ar face atent ca pe viitor sĕ se îndrepte; dér altfel nu. Am cunoscut în viéța mea un învĕțător, — astădĭ e în pensiă, — căruia numai de școlă sĕ nu-i fi pomenit, așa de negligent era; an după an mereu a fost admoniat din partea consistorului, dér de îndreptat nicĭ vorbă, — pentru-că admoniarea n'a venit prin comitetul parochial séu prin scaunul școlar, ci numai el a sciut de ea.

Deși nu sunt un atare comisar de esamene, totușĭ mi-am ținut de datorință a forma publicul în colónele iubitei nóstre „Gazete“ despre decursul esamenului dela unele școle, la care am luat și eu parte. Multe neajunsurĭ și greșelĭ am observat. De-ocamdată însĕ mĕ voiu mărgini a aminti un rĕu, pe care de nu-l vom delătura de cu bună vreme, în curĕnd ne vom pomeni cu ruinarea totală a școlelor nóstre.

E vorba de un număr însĕmnat de școle, carĭ sunt fără învĕțător. Bine înțeles eu am în vedere numai tractul protopresbiteral al Făgetului, din diecesa Caransebeșului. Acéstă lipsă simțită de învĕțătorĭ o aflu pe de-o parte în numĕrul cel de tot mic, de preparandĭ ce absolvéză în fiă-care an, ér pe de altă parte în împrejurarea, că și din acest puținĭ, câțĭ absolvédă în fiă-care an, o parte se aplică pe la școlele comunale.

Din raportul general al consistorului diecesan, ca senat școlar pro 1894, aclutat la protocolul sinodului eparchial 1895, se vede, că la finea anului 1893/4 au fost 47 elevĭ și 12 eleve, de tot 59, dintre aceștia s'au promovat 43 elevĭ și 11 eleve, cu totul 54 în tóte trei cursurile. Ar veni pe un curs 18 inșĭ. Un numĕr destul de mic acesta de pedagogĭ chiar de s'ar aplica toțĭ la școlele confesionale, în numĕr de 329, câte se țin de jurisdicțiunea consistorului nostru dela Caransebeș. Dér unde rĕmâne împrejurarea, că póte chiar jumĕtate din ei se vor aplica la școlele comunale?

E vorba, ce sĕ facem și cum sĕ facem, ca sĕ delăturăm rĕul acesta, sĕ eșim din impas și sĕ ne salvăm școlele?

După părerea mea, dóuĕ căi ne stau la îndĕmână: 1) Sĕ favorisăm în tot modul posibil pe toțĭ acei tinerĭ, carĭ voesc a îmbrățișa cariera învĕțătoréscă. Spre scopul acesta ar fi bine d'a imita pe frații noștri din diecesa Aradului, înființând, pe lângă cele patru cursurĭ, și așa numitul *curs pregătitor*, în care ar avé sĕ intre și tinerĭ talentațĭ dela școlele mai de dai dómne sătescĭ. Sĕ se facă și un internat pentru pedagogĭ, unde sĕ fiă obligațĭ a intra toțĭ și unde pe lângă o tacsă moderată sĕ fiă provĕdutĭ cu cele de lipsă. Imbrăcămintea sĕ fiă uniformă și cât mai simplă, precum se obicĭnuesce la cele mai multe internate, crutând în chipul acesta o grămadă de spese părinților. Ar fi bine apoi, ca pe cei mai capacitațĭ și cu purtare bună sĕ-i provedem și cu stipendii, din carĭ ar fi a-se plăti didactrul și tacsa pentru internat, ușurând în chipul acesta cât numai se póte cheltuelile părinților lor. Așa făcênd sórtea școlelor nóstre se va îmbunătăți de-órece în curĕnd numĕrul învĕțătorilor va cresce în mod însemnat și ne va ajunge chiar de a provedé și alte diecese, precum acum se provede a nóstră din diecesa Aradului.

Al doilea mijloc ar fi: sĕ se hotărască în sinodul eparchial cel mai de-aprópe a nu se sânți de preot nicĭ un cleric absolut, care n'a funcționat unul séu doi anĭ și ca învĕțător, precum este acésta și în Archidiecesa Transilvaniei. Când noi vom urma așa, multe din stațiunile învĕțătorescĭ, ca sĕ nu dic tóte, décă nu pe calea concursului, apoi pe calea denumirii în mod provisoriu vor fi ocupate de ómenĭ destoinicĭ și iubitorĭ de muncă, și atuncĭ și învĕțămêntul poporal va lua un avênt, mai mare ca până acum. Căcĭ nu trebue perdut din vedere, că din lipsa de învĕțătorĭ orĭ-ce școlă sufere atât cu privire la instrucțiune, cât și cu privire la cercetare. De aceea vedem tot din acel raport, că „cercetarea școlelor de tóte dilele din 1893/4 în comparațiă cu cercetarea din a. 1892/3 a scădut cu 2·73%. „Causa scădĕmêntului în cercetarea școlelor zace în lipsa de învĕțătorĭ, carea este în general simțită“.

Așa-dér, ca instrucțiunea în școlele nóstre sĕ nu sufere și mai departe, sĕ părăsim calea vechiă și sĕ ne întocmim și noi a-le nóstre pornirĭ pe o cale nouă mai corĕspundĕtóre scopului. Sĕ se încépă încă cu începutul anului școlar a se umplé cu clericĭ absolutĭ tóte acele stațiunĭ, carĭ nu s'au putut întregi pe calea concursuală prin pedagogĭ cu esamen de cualificațiune. Și unde numai nu s'ar ajunge, acolo școla sĕ se încredințeze pe mânile vr'unui preot vrednic și iubitor de muncă, séu sĕ se întocméscă lucrul așa, mai cu sémă unde satele sunt aprópe a ține ambele un învĕțător ambulant. Făcênd așa și urmările binefăcĕtóre nu vor înceta a se arăta. Am simți întâiu în noi o mulțămire internă, că instrucțiunea în școlele poporale este asigurată pentru un viitor mai îndepărtat, fiind pusă în mânile unor ómenĭ destoinicĭ. Am da, de altă parte prilegiu tinerilor clericĭ a-șĭ însuși cunoscințele de lipsă, de carĭ vor avé trebuință ca viitorĭ preoțĭ și directorĭ întru conducerea și îndreptarea învĕțătorilor, mai cu sémă a celor începătorĭ atât în școlă, cât și afară de școlă. Căcĭ este sciut, că fiă-care învĕțător pășind pentru prima-dată în viéță, este mai mult séu mai puțin stângaciu și neajutorit, atât cu privire la instrucțiunea din școlă, cât și cu privire la viéța socială. El posede un material bogat, lucrat bine, dér nu tot așa de bine arangiat și ordinat. In școlă, fiind timid, nu scie de unde sĕ încépă și cum sĕ încépă. In strîmtóre fiind, își ia refugiu la iubitul lui preot, care fiind om la loc și cu cunoscințe pe terenul pedagogic, îi va da cea mai mare dragoste inviațiunile de lipsă. In chipul acesta se va stabili între preot și învĕțător un fel de raport intim, atât de salutar pentru desvoltarea, înaintarea și viitorul poporului nostru, — raport stabilit pe basa recunóscerii, că preotul este superior, nu atât prin posiția, cât mai mult prin cunoscințele lui.

In fine prin asta le asigurăm o subsistență mai convenabilă și i-am lua pe unii din cârca părinților, carĭ au cheltuit destul pân' i-au vĕdut ajunșĭ aicĭ, ér pe alții i-am smulge dela alte ocupațiunĭ nedemne, ca scriitorĭ pe la vre-un notar cercual, la comitat séu cerc, unde învață multe de tóte, numai iubire de neam nu. Mulțĭ din ei nicĭ nu se mai întorc la cariera avută, ci rĕmân pentru tótă viéța lor ca scriitorĭ, orĭ făcêndu-se chiar și matriculanțĭ.

Dér mi-se va dice, póte, cum pot fi așa de neorientat, ca sĕ nu sciu, că inspectorii ungurĭ nu vré cu nicĭ un preț a a mai admite la esamenul de cualificațiune învĕțătoresc pe clericii absolutĭ? Dovadă anul acesta respingerea clericilor însinuațĭ din Archidiecesa unită a Blașiului, ér anul trecut a clericilor din Archidiecesa gr.-or. a Transilvaniei din partea inspectorului unguresc al comitatului Caraș-Severin și comisar de esamene Dengi János? — Rĕspund: am cunoscință. Dér cine póte opri tinerimea nóstră, ca sĕ nu studieze și sĕ nu se calificе pentru orĭ-ce carieră? Și érășĭ cine póte opri pe un bărbat cu calificațiune învĕțătorésca, fiă el teolog, fiă neteolog, ca sĕ nu dea instrucțiune unei tinerimĭ, care n'are alt învĕțător? Oprirea clericilor de-a depune esamen de calificațiune este o absurditate, o nebuniă mare, pe care nu ne este iertat s'o suferim. Și fiind-că acéstă mĕsură draconică și absurdă taie adênc în viéța școlelor nóstre, e de datorința capilor noștri bisericescĭ, ca printr'o representațiune făcută în consistorul metropolitan sĕ remonstreze în contra ei la guvernul țĕrii. Altfel îndrăsnéla dușmanilor noștri și pofta lor de mâncare mereu va cresce.

Eu nu pretind dela clericii noștri, ca ei sĕ se decidă pentru tot-déuna carierii învĕțătorescĭ, precum se întêmplă acésta în Archidiecesa Transilvaniei, cu o parte din ei, ci numai un serviciu de un an séu doi, în care timp póte funcționa și fără esamen de cualificațiune; după aceea póte sĕ-șĭ ia cariera, pentru care s'a destinat. In chipul acesta pericolul pentru școlele nóstre ar fi delăturat.

Esamene la sate.

Stim. D-le Redactor! In 5 Iulie c. s'a ținut esamenul cu elevii și elevele dela școla capitală gr. or. din Zĕrnescĭ, la care esamen, fiind și eu de față nu pot a nu face cunoscut resultatul aceluia cn. cetitorĭ ai „Gazetei“, cu atâta mai vîrtos, căcĭ eu sunt de convingerea, că recunóscerea meritului, activității desinteresate și a zelului laudabil stimuléză nu numai la împlinirea esactă a datorinței, ci de multe orĭ la abnegațiunea de sine, ceea ce pe terenul nostru școlar cultural este fórte de dorit, mai ales în timpurile critice de adĭ.

Esamenul s'a început la 9 óre a. m. sub presidiul D-lui protopresbiter Traian Mețian, ca inspector tractual, fiind de față d-l protopop cn. Ioan Dan, d-l adv. N. Garoiu, d-l preot I. Strevoiu cu soția, d-l Dr. Ianou Mețian cu soția, d-l notar Podar cu soția, d-l primar Șona cu soția, — cu un cuvênt aprópe tótă inteligența română din loc, ba chiar și d-l director al fabricei de celulosă și alțĭ funcționarĭ dela acea fabrică, precum și din Brașov am observat pe d-l profesor L. Nastasi, și un mare numĕr de popor din loc.

La școla capitală din Zĕrnescĭ sunt instalațĭ 5 învĕțătorĭ și o învĕțătóre. Cl. I cu 80 elevĭ din anul I este condusă de d-l înv. N. *Sperchezu*. Cl. I cu 60 elevĭ din anul al II-lea este condusă de d-l învĕț. Ioan *Sperchezu*; Cl. II cu 51 elevĭ condusă de d-l învĕț. N. *Dan*; Cl. III cu 54 elevĭ condusă de d-l învĕț. N. *Pană*; Cl. IV cu 35 elevĭ condusă de d-l director B. *Bude*. Esaminațĭ au fost elevii și elevele din tóte obiectele de învĕțămênt și respunsurile au fost fórte satisfăcĕtóre, cu deosebire rĕspunsurile din religiune, comput și gramatică.

Er declamările cu deosebire au fost fórte bine predate de elevii din clasa III și IV; s'au declamat mai multe poesii, la carĭ n'a lipsit nicĭ accentul, nicĭ simțul cel trezesce în perorator înțelegerea poesiei. Printre acestea am audit declamându-se și ceva în limba maghiară, dér nesciind eu ungurесce, nu sciu despre ce a fost vorba, decĭ nu pot, sĕ mĕ pronunț.

D nii învĕțătorĭ și-a împlinit datorința cum se cade și merită tótă lauda, de-órece n'a lăsat nimic de dorit. Esamenul s'a terminat pe la 6½ óre séra cu o vorbire din partea d-lui protopop Tr. Mețian, mulțămind mai întâi d-lor învĕțătorĭ pentru progresul prestat, după aceea elevilor punêndu-le la inimă, ca nicĭ în vacanță sĕ nu dea cartea uitării, precum și părinților de a-i da la școle mai înalte, la carĭ le dă mâna, dér mai mult i-a îndemnat a-șĭ aplica copii la meserii.

După acésta, publicul s'a dus în sala unde erau espuse lucrurile de mână ale elevelor de școlă, am intrat și eu acolo, am vĕdut, ce-e drept, lucrurĭ frumóse, dér necorĕspundĕtóre pentru poporul nostru; eu după, cât înțeleg lucrul nu mĕ pot împĕca cu ideia, ca o comună séu biserică sĕ susțină o învĕțătóre numai pentru de-a învĕța elevele la lucrurĭ lucsóse,

---

lariu câte 40% și anume 30% pentru fondul scólelor secundare și 10% pentru casa pensiunilor și nu se bucură de legea gradațiunei salariului din 5 în 5 anĭ, în total patru gradațiunĭ, care numĕră și la pensiune.

Trecĕnd acum la generalitățĭ, pot sĕ afirm cu *consciință curată*, că România a înaintat atât de mult chiar și numai dela 1879 încóce, în cât nu mai e țéra aceea, care era înainte de resbelul ruso-romăno-turc dela 1877.

Bărbații conducĕtorĭ ai țĕrii în acest interval au avut fericita ideie de-a ramifica învĕțămêntul secundar prin diferitele orașe ale județelor, înlesnind cu chipul acesta nu numai orășanului, dér și săteanului sĕrac, modrul de a-șĭ puté da pruncuții la învĕțătură, ca sĕ nu mai cânte:

„Mi-așĭ da pruncuții la scólă
„Dér nu-i pot cu straița gólă!

Mai anul trecut mĕ aflam într'un mic orășel de provincie înzestrat cu un *gimnasiu real* și priveam diminéța cum se duc la școlă micii țĕrănuțĭ în hăinuțele lor albe de pânză și cu straicuța cu merinde atârnată curmezis peste pept.

Ochii îmĭ obidau, aducêndu-mĭ aminte cum am învĕțat și eu carte și întrebând pe directorul școlei, mi-a respuns, că aprópe 300 dintre scolarii sĕi sunt dela sate și trăesc cu merinde de-acasă.

*

Prin marĭ vijelii a trecut acest popor român, multe valurĭ au înfruntat fruntașii lui și mult mai multe dificultățĭ are încă sĕ învingă, dér tocmai în combaterea acestor piedecĭ, în vigórea lui de resistență se manifestéză puterea lui de viéță.

Poporul român din trecutul sĕu și-a creat presentul și din acest present și a croit viitorul sĕu de aur.

La revedere!

Teofil Frâncu.

Susana cea nebună.

(Fine)

Baba merse dela Zacheiu Păun ață la Ión Tăpălagă. Dér trebui sĕ stea mult la pórtă, că până eșĭ cineva sĕ o apere de cânĭ. De-ar fi cutezat sĕ între, tótă o sfârticau, că la bogațĭ și cânii-s mai rĕi decât la alțĭ ómenĭ, nu se ogóie în vecĭ, nu pot bag sémă nicĭ ațițĭ de fóme. Când o vĕdură Tăpălăgoșii (c'așa numiau ómenii pe căsenii lui Tăpălagă), intrând în ograda lor, numai decât se nădăiră, că de ce umblă baba pe la ei, că doră scie satul tot, că Pavel se ținuse cu fata babii și audise satul întreg amenințările Susanei, care le spunea în hore. Decĭ, bĕtrânul Tăpălagă, ca mai cu minte eșĭ în ogradă înaintea babei sĕ védă el mai întâiu, de ce le calcă baba ograda, că nu fusese la ei nicĭ de patru anĭ de dile, de când le descântase la un junc de mătricĭ.

— „Bună diua, sĕ dea Dumnedeu bade Ióne“ — dise baba înaintând cătră Tăpălagă.

— „Bună sĕ-țĭ fiă inima, babă!“ rĕspunse bocotanul. „Dér ce vênturĭ te pórtă pe aicĭ?“

— „D'apoi — vedĭ d-ta, ca omul cu nĕcas. Am venit sĕ mĕ jeluesc și la d-ta, că și la părintele mĕ jeluii de năpastea ce a cădut pe casa mea“.

— „Ce năpaste, babă?“ întrebă bocotanul; se făcea drag Dómne a nu sci încătrău bat vorbele babii.

— „D'apoi uite, bade Ióne, Pavel ĕsta al Onului, care a crediuțit cu fata d-tale, a *îmbăjănat* fata mea cu făgădașurĭ c'a lua-o și a lua-o. Ea, bolundă și trudie de minte, l'a credut; amu el se credințesce cu fata d-tale și pe a mea o lasă de batjocură la sat și de hulă la tot ținutul. Spune-mĭ d-ta, bine și frumos face, cum face?“

— „D'apoi, babă, eu nu sciu ce sĕ dic; sciu atâta. că mi-a pețit fata, ei îi place, din zestre ne-am învoit și că peste 2 sĕptĕmânĭ va fi ospĕ-

precum am vědut: feţe de masă şi perinĭ, dantele, şerviete, din materii *cumpĕrate tóte din bolte*; eu cred, că acestea sunt numai în detrimentul poporului nostru. Óre nu ar fi mai bine, ca elevele în obiectul acesta sĕ fiă instruate, ca sĕ scie cum sĕ pună un petec pe un vestmênt de pânză şi pe vre-o haină? Cum sĕ-şĭ facă o haină românéscă d. e. o catrinţă, etc. cum se ţese pânza, pănura etc., căcĭ în rarĭ locurĭ mai vedĭ adĭ pe ţerancele nóstre purtându-şĭ portul românesc atât de frumos, şi pe încetul şi cu acestea se pierde mult, fórte mult din caracterul naţional al poporului.

In decursul esaminării lucrurilor am înţeles esamenându-se ceva şi din ale bucătăriei, dér nu am mai stat, fiind timpul fórte înaintat şi despre progresul făcut în acest ram de către D-şóra învĕţătóre E. *Isac* nu pot da nicĭ un raport.

Bârseanul.

SCIRILE DILEI.

— 6 (18) Iulie.

Telegrame oprite. Ungurii au început sĕ censureze şi sĕ confisce chiar şi telegramele, ce vin din străinătata şi mergênd erăşĭ în străinătate, trecênd pe liniile telegrafice ungare. Aşa au confiscat mulţime de telegrame trimise din Serbia şi România bărbatului de stat al Franciei, d-l Flourens, cu ocasia marei adunărĭ, ce-a presidat'o el în cestiunea naţionalităţilor din Ungaria. O telegramă a Ligei din Ploescĭ a fost confiscată după 33 de óre la Budapesta, şi acésta 'i s'a anunţat d-lui prof. *Raica*, care a compus şi espedat acea telegramă. — Numai aşa înainte, căcĭ acestea sunt cele mai puternice dovedĭ de réua consciinţă, ce o au Ungurii faţă cu naţionalităţile, în apĕrarea cărora s'a ţinut acea adunare din Paris.

—o—

Dar pentru scólă. Subscrisul îşĭ ţine de plăcută datorinţă de-a esprima pe acéstă cale sincera recunoscinţă stimatului dn. *Vasilie Muntean*, comersant din Braşov, pentru viiul interes, ce l'a arătat faţă de şcóla nóstră română gr. or. din suburbiul Scheiŭ-Tocile (în Braşov), donând premii pentru şcolarii, ce s'au distins în anul acesta şcolar 1895/6 şi anume: istoria biblică şi aritmetica în valóre de 4 fl. 6 cr., carĭ s'au distribuit cu ocasiunea esamenului. Priméscă sus numitul d-n cele mai sincere mulţămite din partea învĕţătorului, precum şi a şcolarilor premiaţĭ. — Braşov, 6 Iulie v. 1896. *Ión Suciu*, învĕţător.

—o—

Datoriile Ungariei. Datoria Ungariei făcută acum 30 de anĭ este adĭ de dece-orĭ mai mare şi ajunge la colosala sumă de 2660 milióne fl. In străinătate Ungaria datoresce 1940 milióne fl. Din suma acésta Austriei e datóre 1200 milióne, apoi vine la rênd Germania, Olanda, Anglia şi Elveţia, ér în Ungaria nu se află plasaţĭ decât 700 milióne fl.

—o—

Seceriş bun. Din Betlean (com. Solnoc Dobêca) se scrie, că pe acolo secerişul s'a început, sĕmĕnăturile peste tot dau o recoltă bună. Grâul pe unele locurĭ e cu tăciune. Sĕcara şi orzul sunt bunişóre, ala cul este mic în paiŭ, dér spicul e fórte frumos şi rodit. Cucuruzele sunt cam rarĭ, cartofii sunt frumoşĭ. Viile şi pomii promit puţină recoltă.

—o—

Căldurĭ marĭ în Italia. Din Veneţia se scrie, că în Italia de sus de trei dile incóce e o căldură nemai pomenită. In oraşele Milan, Turin, Bologna, Modena şi Padua caldura e între 36—38 grade C. In Florenţa căldura la umbră e de $34^1/_2$ °C. Din causa căldurei prea marĭ, fórte mulţĭ ómenĭ mor de insolaţiune.

—o—

Măcinată de viu *„Dreptatea“* din 5 l. c. scrie: De-o mórte ne mai pomenită şi înfiorătóre a murit dilele trecute o fetiţă de 12 anĭ în Teremia (Timiş). Jucându-se în móra séca, îi plesnesce ideia, că ar fi bine sĕ se pună pe cercul cu colţĭ ai morii şi de-odată, ascunsă între colţii cercurilor, ce învêrtea peatra dela coş, a fost sfărîmată şi mórtă la moment.

—o—

Nenorocire pe Marea-roşiă. Din Dundée se telegrafézá, că naia engleză *„Curfuo“* s'a cufundat în Marea-roşiă dimpreună cu toţĭ ómenii, ce erau pe acea naiă.

—o—

Cununiă. D-l învĕţător *Vasile Bărbat*, se va cununa cu dra. *Maria I. Moldovean* mâne, în 7 Iulie v. c. în biserica sf. *Arhangelĭ din Satulung*. — Dorim fericire tinerei părechĭ!

—o—

Convocărĭ: Adunarea despărţĕmêntului XVI., *(Sĕlăgean-Chioran)* al Asociaţiunei transilvane e convocată pe 2 August n. în Odorheiu (Szamos-Udvarhely). — Deodată cu acésta se va ţinea şi adunarea Reuniunei fem. rom. *sĕlăgene*. — Adunarea desp. V *(Sĕlişte)* e convocată pe 1 August n. în Gura-rîului.

Adunarea desp. XXVII (*Cohalm*) e convocată pe diua de St. Ilie (20 Iulie) în Cohalm.

La tóte aceste adunărĭ Românii sunt învitaţĭ sĕ ia parte în numĕr cât mai mare.

—o—

„Pomul verde“ este unul dintre cele mai elegante otelurĭ în Braşov, avênd cea mai frumósă grădină, un pavilion de sticlă mare şi frumos, mulţime de odăi elegante, mâncărĭ şi bĕuturĭ fórte bune. Actualul posesor al otelului, d-l G. Sorea, îşĭ dă tótă silinţa pentru a câştiga mulţămirea óspeţilor şi a susţine buna reputaţiune a acestui elegant otel. Joia şi Dumineca concertéză musica oraşenéscă. Avis óspeţilor, carĭ vin la Braşov!

Concertul de mâne séră, va conţine piese alese, între carĭ *„Suvenir de Mehadia“* etc.

—o—

3 Pentru orăşenĭ, funcţionarĭ, etc. carĭ au ocupaţiunĭ sedentare sunt prafurile Seidlitz ale lui Moll cel mai bun remediu prin efectul lor la regularea mistuirei. O cutie 1 fl. se póte căpăta dilnic prin poşte de către farmacistul A. Moll liferantul curtii din Viena. Tuchlauben 9. In farmaciile din provinciă sĕ se céră preparatul lui Moll provĕdut cu marcă şi subscriere.

SCIRĬ ULTIME.

Viena, 18 Iulie. Conferenţele ţinute de către ambele ministerii aicĭ în afacerea tratatului vamal şi comercial austro-ungar se continuă încă. Se dice, că s'au înţeles asupra mai multor puncte, dér întrebările de căpeteniă privitóre la cuotă şi la cestiunea băncei şi a valutei au rĕmas încă cu totul neresolvate.

Belgrad, 18 Iulie. Consiliul de miniştri sêrbesc a subscris protocolul privitor la redeschiderea graniţelor Ungariei pentru importarea porcilor.

Convocărĭ.

Reuniunea învĕţătorilor gr. cat. din Archi-Diaconatul părţilor Sătmărene apart. diecesei Oradane îşĭ va ţiné adunarea generală anuală la 10 Aug. n. c. la 9 óre în comuna Homorodul de mijloc, la care membrii reuniunei cu tótă onórea sunt învitaţĭ.

Prin ordinaţiunea Sp. D. vice-comite Nr. 10,152/896, prin comune li-se prestézá membrilor diurnul; afară de acésta, sĕ observăm ordinaţiunea Inalt minis. de culte şi instr. publ. Nr. 23,201/872. § ul 1., care pe fiă-care învĕţător îl îndatoresce sĕ se facă membru la vre-o reuniune, § 6 deobligă pe fiă-care membru sĕ solvéscă la an o tacsă moderată în cassa reuniunei, ér §. 8 demandă membrilor sĕ ia parte la adunările gen. şi filialĭ, absenţele numai prin morb orĭ cause grave familiarĭ se pot motiva. Absenţele nemotivate se pedepsesc cu 2 fl. în favorul reuniunei, care în cas de lipsă se pot esecua şi prin judecătoriă.

Decĭ membrii ordinarĭ ai reuniunei se notifice presidiului scusele pentru eventuala lor absentare; precum şi doritorii de-a diserta cu ocasiunea adunărei, elaboratele sĕ le trimită la presidiu cu 8 dile înainte.

Competinţele şi restanţele sunt a se rĕspunde până la 10 August, la din contră numele restanţierilor prin cassarul reuniunei se va ceti în public, ér aceia, carĭ vor aştepta sĕ fiă provocaţĭ la solvire prin advocatul reuniunei vor suporta şi spesele procesului.

Programa: 1) Celebrarea cultului divin la 7 óre în di. 2) Deschiderea şedinţei. 3) Cetirea şi verificarea protocolului adun. anterióre. 4) Raportul comitetului. 5) Alegerea comisiunelor şi anume: *a)* comisiunea candidatoriă; *b)* pentru scontarea cassei reuniunei; *c)* pentru critisarea prop. de probă din filialĭ; *d)* pentru conscrierea membrilor noi şi încassarea tacselor; precum *e)* pentru censurarea disertaţiunilor înainte la presidiu. 6) Raportul comisiunilor. 7) Complinirea biroului şi a comitetului. 8) Desbaterea regulamentului amplificat, al reun. filiali. 9) Cetirea disertaţiunilor aprobate prin comisiunea respectivă. 10) Propunerĭ practice. 11) Impărţirea diplomelor la membrii noi. 12) Defigerea locului şi a timpului adunărei generale procsime. 13) Propunerĭ diverse referitóre la înaintarea scopului reuniunei. 14) Inchiderea şedinţei. 15) Prândul comun.

Dat în Carei, la 15 Iuliu 1896.

Demetriu Kiss, v.-preşed. *Georgiu Pteancu*, notar.

Adunarea generală ordinară a despărţĕmêntului al XIII (Abrud) al „Asociaţiunei transilvane“ se va ţiné în anul acesta Duminecă în 26 Iuliu st. nou, începutul la 10 óre a. a. m. în biserica gr. or. din Bucium-Poenĭ, pe lângă următorul

Program: 1) Deschiderea şedinţei din partea directorului interimal. 2) Raportul: a) secretarului, b) al cassarului. 3) Esmiterea unei comisiunĭ pentru încassarea tacselor dela membri vechĭ, şi înscrierea de membri noi. 4) Cetirea disertaţiunilor ce se vor insinua directorului cu 24 óre mai nainte; 5) Conferirea unui stipendiu de 25 fl. v. a. decretat de adunarea generală din anul trecut. 6) Alegerea alor doi delegaţĭ pentru adunarea generală ce se va ţiné în anul curent în Lugoşiu. 7) Defigerea locului pentru ţinerea proximei adunărĭ generale. 8) Alegerea directorului şi eventual întregirea comitetului. 9) Propunerĭ. 10) Alegerea unei comisiunĭ pentru verificarea protocolului.

La acéstă adunare se invită toţĭ onoraţii membri ai Asociaţiunei de pe teritoriul acestui despărţĕmênt, precum şi toţĭ cei ce doresc progresarea neamului românesc în cultură şi literatură.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului ţinută în Abrud în 13 Iulie 1896.

Dr. Laurenţiu Pop, preş. ad hoc. *Ioan Maior*, actuar.

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Inteligenţa română din *Ragla* (comitatul Bistriţa-Năsĕud) învită la Petrecerea cu joc, ce se va arangia Dumineca, la 26 Iuliu n. c. cu ocasiunea inaugurărei noului pavilion edificat lângă şcóla conf. gr. cat. din loc. Intrarea 80 cr. în familiă 60 cr. Inceputul la 3 óre p. m. Venitul curat este

---

ţul, tu sĕ-ţĭ fi avut grije de fată, altcum tu multe meşteşugurĭ scii....“.

— „Bine, bade Ioane, décă grăescĭ aşa, sĕ scii că fata d-tale cu Pavelu Onului nu s'a cununa; de s'a cununa uite Ioane, scuipă aicĭ, în barba asta sbârcită“. Cu aceste vorbe baba părăsì ograda bocotanului.

Baba se duse acasă nĕcăjită. Pe Susana o aflà plângênd. Nimic nu-şĭ făcuse de mâncare, numai plânse cât fù diuliţa. Décă o aflà baba aşa, se nĕcăjì şi mai rĕu şi începù: „Nu ţi-am spus, că la bocotanĭ n'ai sĕ le credĭ? Acum rabdă şi tacĭ. Dér sĕ scii, că de te-a părăsit pe tine, nicĭ cu ea nu s'a cununa“.

Bocotanii se adunară la olaltă şi ţinură sfat: Ce-i de-a face? Că de fermecele babii se temeau.

Din sfatul lor eşì, că sĕ nu amâne ospĕţul atâta, ci o vestire sĕ o plătéscă, şi când s'a face a dóua vestire sĕ facă şi cununia, numai decât.

Aşa şi făcură. Sâmbăta se gătară de nuntă, ca pe Dumineca după amédĭ, sĕ se cunune. Chemătorii cutrierară satul din casă 'n casă şi chiămară la ospăţ, ér druscele umblară pe la casele cu fete şi le chiămară pe séră la joc la steag. Druscele veniră şi la Susana, dér aflară numai pe babă acasă: „Sĕ facĭ bine mătuşă, sĕ laşĭ astară pe Susana la şirotesce la Firuţa Tăpălăganilor“. „Voiu lăsa-o, dragile mătuşii, cum sĕ n'o las, că dóră la voie bună cine nu trage“.

— „Dér Susana unde-i mătuşă?“

— „S'a dus la moră, dér mintenĭ vine; o, ce rĕu i-a păré, că n'a fost acasă când aţĭ chiămat'o.

A dóua di după amédi se audiau puşcăturĭ dese de pistol la casa lui Tăpălagă şi la ceea a lui Onu bocotanul. Şése boi fură împănaţĭ şi înjugaţĭ, ca sĕ plece după mirésă, s'o ducă la biserică în carul cu 6 boi. Stegarul zurgălea steagul, lăutarii diceu, feciori strigau, fetele erau înşirate pe lângă păreţĭ şi pe lângă pórtă, satul întreg era strîns, ca la nuntă.

Carul mirelui plecà după nănaşĭ şi cu nănaşii după mirésă s'o ducă la cununiă. Cuscrii erau înşiraţĭ tot doi cu doi dinaintea carului cu 6 boi şi mergeau cântând după cetera ţiganilor, carĭ erau în car:

Şedeţĭ fete pe gunoi
C'om venì şi după voi
Când vor fi Pascile Joi,
Cu şese boi înjugaţĭ
Când vor fi Pascile Marţĭ.

In fundul carului sta mirele şi nănaşii, în mijloc sta ţiganul cu druscele, care şi ele căutau după ceteră:

Dela mire venim gata
La mirésă — amu fac vatra.
Sĕrac car cu şese boi
D'a mirelui numai doi;
Mirele i-o prins la rudă
Sĕ ne facă nóuă ciudă
Sĕrăcuţĭ boi din tênjală
Frumos fecior mâi în zală*).

Aşa s'au dus cu carul până la Ión Tăgălagă acasă, de acolo au luat mirésa cu multe ceremonii, cum e datina la nunţile nóstre, au pus'o în car între nănaşĭ, mirele s'a aşedat între drusce, în faţa miresei şi aşa au plecat către biserică, feciorii iuind, fetele cântau după ceteră, ér satul întreg mergea în urma carului şi în preajma lui, că dóră era nuntă mare, se încuscreau cei mai bocotanĭ din sat, apoi şi era o vreme frumósă, cum e tómna câte odată, nicĭ rece nicĭ prea caldă, di senină ca laptele, şi o lécă rĕcorósă, cum place nuntaşilor.

Biserica din Corabie e pe o ridicătură mică, cât sĕ vede peste tot satul, care altcum încă e aşedat pe un podeiu înclinat spre miédădi. Impregiurul bisericei e cimiteriul, în partea de către rĕsărit a cimiteriului, aprópe de biserică şi ceva mai jos în dunga podereiului, se vede un coperiş de casă mică; casa nu se vede. Aceea casă mică, de bârne acoperită cu paie, e a bisericei şi popa o da pe dile de lucru la baba Sânzâiana, la descântătórea cea mare,

*) C'aceia erau boii miresii, care-i căpĕta zestre.

destinat pentru formarea unui fond de edificare a şcólei conf. din loc, precum şi pentru parţiala achitare a speselor de edificare a acestui pavilion.

Pentru comitetul arangiator: Ioan V. Pĕcurar, preşedinte; Ioan I. Pĕcurar, secretar; Teod. Şimon, vice-preşedinte; Ión Botta, cassar; Teodor Roman, controlor.

N.B. Prea stim. participanţĭ sunt avisaţĭ la provisiunea propriă. De bĕuturĭ bune şi cu preţurĭ moderate, precum şi pentru prăjiturĭ (cofeturĭ) se va îngriji comitetul. Lunĭ la 27 Iuliu st. n. (a doua ḑi după petrecere) se va face o escursiune la fabrica de ferestrĕu de pe valea Budacului.

Literatură.

In editura librăriei Nicolae I. Ciurcu din Braşov a apărut: **Carte de rugăciunĭ,** pentru folosul şi mângăierea fiă-cărui creştin, întocmită de *Ierodiaconul Damaschin* din sfânta mănăstire Sinaia. Format estetic pe 336 pag., hârtiă fină. Preţul 65 cr.

*

Escursiunĭ pe munţii Ţĕrei-Bârsei şi ai Făgăraşului. Cu titlul acesta a apărut în tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov o carte fórte preţiósă, scrisă de d-l *Ioan Turcu*, protonotar pens. al comitatului Făgăraş. In acéstă carte, scrisă în formă de istorisirĭ pe cât de interesante, pe atât şi de plăcute la cetit, se cuprinde descrierea amĕnunţită a munţilor, cu tóte potecile şi platourile lor, cu animalele şi plantaţiunile lor; apoi viéţa ciobanilor şi păstorilor din munţĭ cu multe legende şi istorisirĭ plăcute; descrierĭ întregite cu schiţe istorice despre castelele şi Ţéra Făgăraşului etc. etc. Pentru istoricĭ, pentru turiştĭ, pentru cei ce vor sĕ cunóscă, orĭ chiar se facă escursiunĭ la munţĭ, cu un cuvênt, pentru toţĭ iubitorii de sciinţă şi de frumseţile naturei, acéstă carte, de felul căreia până acum nu avem scrisă alta în limba românéscă, oferă o lectură de tot plăcută şi folositóre totodată. Un esemplar, constătător din 220 pag. format mare 8⁰, costă 1 fl. (+ 5 cr. porto). De vênḑare şi la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşov.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre beuturĭ.

„Decă poftele nu le cruţĭ, înzadar cauţĭ fericire, înzadar gândescĭ la dulceţa vieţii“.

Lucreţiu.

III.

Cea dintâiu urmare rea a necumpătului în beutură este, că-l lipsesce pe om de darul cel mai scump, care l'a dobêndit dela Dumneḑeu; *îl lipsesce de minte.* Câţĭ nu sunt, carĭ din causa beuturii s'au făcut nefolositorĭ pentru societatea omenéscă şi carĭ, decă nu s'ar închina beuturei, ar puté fi de mare folos.

Ce ruşine este pentru omul cu minte, când beutura îl aduce într'o stare, încât între dênsul şi între animale nu mai este nicĭ o deosebire; ba pot ḑice, că este mai decăḑut, decât animalele, căcĭ pe om mintea nu-l împedecă dela ce este vătĕmător pentru el, pe când pe animale nu le lasă instinctul sĕ calce cumpătul. Animalul bea numai cât îi trebue, ér omul calcă mĕsura cumpătului şi bea cât nu-i trebue.

Din causă, că necumpătul în beutură degradéză aşa tare pe om, făcêndu-l asemenea animalelor, ba şi mai decăḑut decât acele, încă păgânii cei vechĭ considerau beţia de un mare pĕcat, înjositor de om. Pentru aceea Romanii nu sufereau în Senat pe omul beţiv, ci îl depuneau din tóte serviciile statului, ca pe unul, ce nu era vrednic sĕ domnéscă peste altul. Lacedemonienii îmbătau pe sclavĭ, şi-şĭ aduceau copiiĭ înaintea lor, ca aceştia sĕ vadă şi sĕ înveţe, ce urîtă este beţia.

Omul, care se închină beţiei, îşĭ strică sănĕtatea şi îşĭ scurtéză viéţa; căcĭ nu este cu putinţă a spune şi a descrie stricăciunea, ce aduc beuturile spirtóse în corpul omului, deórece *într'o picătură de spirt sunt 32 de picăturĭ de otravă,* care cu încetul omóră corpul omului.

Beţia este, care a dus pe poporul nostru la sĕrăciă; ea întunecă ţĕranului nostru mintea, îi slăbesce voinţa şi îi răpesce onórea; îi strică sănĕtatea trupéscă şi îi duce economia la cădere. Din causa beţiei omul îşĭ perde averea prin douĕ modurĭ: prin cheltuială séu risipă şi prin lene séu nelucrare. In casul întâiu, omul beţiv făcêndu-şĭ peste mĕsură plăcerile de beutură, trebue sĕ plătéscă beutura consumată şi averea, din care va lua ca sĕ plătéscă, va tot scădé. In al doilea cas, bênd şi petrecênd prin câreiume óre, ḑile şi chiar de multe orĭ sĕptĕmânĭ întregĭ nu-şĭ va puté căuta de trébă, ci tréba, ce trebuia a se face astăḑĭ, va rĕmâné pe mâne şi mai adese-orĭ rĕmâne în uitare, şi aşa familia sufere neavênd cele trebuincióse, până se sfârşesce; birul (dajdia) este neplătită şi altele asemenea.

S'a vĕḑut ómenĭ marĭ din familii bune şi cu posiţiunĭ frumóse, carĭ dându-se beţiei, cu petrecerile, desfrânările, şi-au pierdut averile şi au ajuns în fine sĕ cerşéscă, numai şi numai din causa acestei urîte patime şi a celor ce urméză din ea.

Omul în beţiă nu mai aude plânsul femeei, nicĭ vaetele copiilor, el este mai rĕu decât o fiară sĕlbatică. Cu beţia omul îşĭ pierde mintea, acel dar nepreţuit, cu care se deosebesce de animale, îşĭ pierde averea şi sănĕtatea.

Aci vom da în cât-va poveţele unui beţiv pocăit, de unde se pot vedé mai clar relele urmărĭ ale beţiei:

Fiiul meu! De voescĭ sĕ-ţĭ fiă tot-déuna sete, fi beţiv.

De voescĭ sĕ-ţĭ spării prietinii, fi beţiv, şi sĕ şcii, că nimenea nu te va putea suferi.

De voescĭ sĕ nu-ţĭ scoţĭ la capĕt nicĭ o afacere, fi beţiv, căcĭ nicĭ odată nu vei termina ceva.

De voescĭ sĕ ajungĭ sĕrac, sĕ fi beţiv şi curênd vei rĕmânea la sapă de lemn.

De voescĭ ca sĕ-ţĭ móră soţia şi copii de fóme, fi beţiv, şi sĕ scii, că nicĭ şórecii nu vor găsi ce mânca în casa ta.

De voescĭ sĕ fi înşelat de proştĭ, sĕ fi beţiv, şi vei ajunge mai prost, decât dênşii.

De voescĭ sĕ te fure toţĭ, fi beţiv, şi vei înlesni pe hoţĭ.

De voescĭ sĕ fi nevrednic societăţii, fi beţiv şi ţi-se va împlini dorinţa.

De voescĭ sĕ-ţĭ dai pe faţă prostia şi sĕ-ţĭ scie tótă lumea tainele, sĕ fi beţiv şi atuncĭ ce scii tu tótă lumea va sci.

De voescĭ sĕ trăescĭ la bĕtrâneţe cu cerşitul, fi beţiv.

De voescĭ sĕ fii prigonit şi închis pentru datorii, fi beţiv, şi sĕ fii sigur, că nu vei avé unde te ascunde de creditorĭ.

De voescĭ sĕ fii sarcina omenirei şi umbra pămêntului, fi beţiv, şi te vei face urîcios tuturor.

De voescĭ sĕ fii un aer vătămător, fi beţiv, şi sĕ fi sigur, că toţĭ se vor feri de tine ca de o infecţiune.

De voescĭ sĕ te urască familia şi cunoscuţii, fi beţiv şi te vei face nesuferit în ochii lor.

De voescĭ sĕ rĕmâi neîndreptat, urméză a fi beţiv, şi astfel nu vei asculte bunele sfaturĭ.

De voescĭ sĕ te facĭ sgomotul oraşelor şi a satelor, sĕ turburĭ liniscea ómenilor, sĕ mănâncĭ bătăi, sĕ vii acasă cu capul spart, cu cóstele rupte şi cu ósele sfărîmate, sĕ fi beţiv şi vei isbuti.

De vcescĭ sĕ nu ţi-se împlinéscă nicĭ o speranţă, fi beţiv şi vei ajunge la desperare.

De voescĭ sĕ-ţĭ ticăloşescĭ corpul, fi beţiv, pentru-că beţia este mama tuturor bólelor.

De voescĭ, în fine, sĕ-ţĭ pierḑĭ sufletul, fii beţiv, şi-ţĭ vei încuia împărăţia cerului.

Din acestea póte vedé orĭ-cine, că din viţiul beţiei isvoresc tóte relele, ce sunt în lume, şi aduce pe om la cea mai mare degradare.

Dr. Prof. Elefterescu.

ECONOMIA.

„România agricolă“.

III.

In modul descris mai sus ni-se înfăţişéză starea economică în România la ţéră, despre care, ca sĕ nu mi-se pótă imputa, că nu aş fi fost condus de adevĕr în scurta mea descriere, las sĕ urmeze aci o scurtă descriere despre învoelile (tocmelile) agricole de *Ştefan Iancu* administrator de moşii publicată în „Economia Naţională“ din Bucurescĭ în anul 1888.

„Continuăm prin a arăta cum sunt alcătuite acestea douĕ tipurĭ de învoelĭ. Prin întâia ţĕranii sunt obligaţĭ a muncĭ: câte 5 pogóne (4 jugĕre) în dóuĕ arăturĭ fiă porumb séu grâu, séu jumĕtate porumb şi jumĕtate grâu; trei ḑile cu carul în moşie; 12 ḑile cu palmele; 4 chile (o chilă cam 8 hectolitre) transportate la Făurei (tren); $1/2$ ocale unt topit; 4 găinĭ, un muşchiu (picior) de porc şi 20 óuĕ. Pentru ca greutatea acestei învoelĭ sĕ fiă mai uşor socotită, o vom schimba în banĭ, care dă suma de 216 lei şi 70 banĭ. Acésta este valórea ce fiă-care este obligat a rĕspunde arêndaşului, în muncă şi natură, pentru dreptul de a pune şi dênşii pe moşie grâu, sécară, porumb şi orz din 5 una şi meiul din 4 una arêndaşului“.

„Invoéla pentru vite este: ḑece lei de vita mare cornută orĭ cal şi $1/2$ chilă la Făurei. Oile 2 lei, o baniţă la Făurei, $1/4$ oca brânză de mânzată şi 4 miei la sută“.

„Se cităm o învoélă din Prahova, care privesce numai vitele şi prin care arêndaşul îşĭ muncesce mare parte din moşiă şi prin mijlocirea căreia a ajuns a nu mai da ţĕranilor nicĭ un pogon“.

„Pentru o părechiă de boi séu caĭ: un pogon porumb, arat de 2 orĭ, pus, săpat de 2 orĭ, cules şi cărat la pătul; 2 chile transportate la Ploescĭ; o ḑi cu căruţa în moşie şi scóterea a 6 prăjinĭ buturugĭ“.

---

care avea o fată frumósă, de o chiăma Susana.

Când suia carul nuntaşilor spre biserică, decă s'ar fi uitat cineva cu băgare de sémă, ar fi zărit la cornul casei, între casă şi gard, un tip de femee spionind prin gard întrarea miriteilor în biserică şi apoi punênd o motrósçă fumegândă în cornul casei, sub streşina de către rĕsărit şi altă motrósçă în cornul de către miéḑă-nópte, apoi coborând încet pe cărăruşă printre sălciile ce duceau până 'n vale şi trecênd valea şi apoi apucând cărarea prin tufişul, care duce aţă la Ciceu. Tot atuncĭ ar fi vĕḑut o femee mergênd la casa Onului şi de acolo la a lui Tăpălagă.

Biserica era plină de ómenĭ, tot satul era acolo numai doi flăcăi erau rĕmaşĭ lângă boi. Popa cu diacul cântau, ér când luà de pe altar cununile cele de spic de grâu, ce le făcuseră fetele la Rusale, când au fost cu icónele în ţarină şi se îndreptà cu ele în mână către mirĭ; când chiar voì sĕ întrebe: tu mire din bună voiă te cununĭ cu mirésa acésta? Atuncĭ se auḑì de afară: „foc!“ Ér biserica se iluminà şi prin ferestrile dela rĕsărit se vedeau schînteile şi flacăra eşind din casa babii, cât ai fi jurat că biserica a luat foc. Gróza era mare. Toţĭ grăbiră spre uşă, preotul aruncà cununile pe o măsuţă şi fugì şi el spre uşă, uitând, că trebue sĕ-şĭ desbrace felonul mai întâiu; o lumină, ce ardea în mâna mirelui, se apropià de florile cele de têrg a miresei şi acele luară foc, ea dând sĕ le stingă, aprinse propóda unei babe. Invălmăşala era ca la turnul vavilonului: în biserică flacărĭ şi fum, afară para şi scânteile din casa babii bĕteau în bârnele bisericei, în tinda bisericei era o grămadă de ómenĭ peste olaltă. cum cădeau peste prag eşind din biserică, popa Ursu uitase că-i popă şi că-i în biserică, striga din resputerĭ: „daţĭ loc, fireaţĭ ai dracului, sĕ scótem icónele“.

Ómenii, care cum eşiau din biserică, se aruncau la gardurĭ, sĕ le rupă, sĕ le dărîme, sĕ nu iee foc şi sĕ fugă focul până 'n casele şi în strînsura popii, alţii cu parĭ se trudeau sĕ surupe casa cea de bârne a babii, ca sĕ ardă jos, sĕ nu dée flacăra în biserică şi sĕ ardă şi aceea. Toţĭ erau cuprinşĭ numai de primejdia, în care era biserica; nime nu se gândia, decă din casa babii sunt scóse lucrurile ce biată sunt de preţ orĭ ba; nime nu se gândia la mirĭ, nicĭ la cununie, toţĭ lucrau din resputerĭ sĕ scape biserica de foc, ochii tuturor erau aţintiţĭ numai acolo.

Atuncĭ, dintr'odată, se auḑì un glas din mulţime: „Arde la mirele!“ Şi alt glas: „Arde la mirésa!“ Toţĭ stau înlemniţĭ, căutau cu ochii pe mire, şi-l aflară ajutând la stingerea casei, tot funingene, tot pârlit şi pălit la haine şi la faţă, şi aflară pe mirésă cărând alăturea cu alte muierĭ apă cu cofa din vale şi aruncând pe bârnele bisericii pe cum le povăţuia popa, ca sĕ nu iée foc.

Dér glasul acela strigà şi a dóua óră şi a treia óră: „Arde la mirele, arde la mirésa!“ Atuncĭ unii-'şĭ îndreptau ochii spre sat în jos, adecă casa mirelui şi casa miresei amêndóuĕ erau în flacărĭ, fumul era până la norĭ, para mai alăturea cu fumul.

„Bătaia lui Dumneḑeu“, strigà popa.

„Bătaia lui Dumneḑeu“, strigà şi nănaşu.

Atuncĭ satul tot, cum era adunat aci la biserică, ca la comandă se împărţì în 3 cete; neamurile şi prietinii Onului alergară spre casa lui, cu el şi cu mirele, sĕ scape ce vor putea din flacărĭ; neamurile şi prietinii lui Ión Tăpălagă alergară spre casa lui, dóră vor puté scăpa cât de cât, ceva din foc, popa cu nănaşul şi cu o cétă de calicĭ, rĕmaseră sĕ potoléscă focul la casa babii şi sĕ păzéscă, sĕ nu iée biserica foc.

Séra se apropia, că tómna ḑilele-'s ceas de scurte, dér focurile nu mai încetau. Dela biserică se vedea tot satul, când era senin cât de cât, dér amu, după ce înserà, se vedea

„Deşi posedàm încă multe note relative la învoelĭ, nu vom mai continua însĕ cu esemplele. Este oribil (spăimêntător) a mai spune, că cunóscem învoelĭ prin care ţĕranul este obligat a muncì câte 4 ḑile cu palmele, numai pentru dreptul de a culege urzicĭ; altele împrejurul capitalei (Bucurescĭ) prin care este obligat a da dijmă una şi una muncind, pentru arendaşĭ la câte trei pogóne unul; altele tot împrejurul capitalei obligă pe ţĕranĭ sĕ dea la pogonul de porumb câte ḑece trăgătorĭ bóbe, carĭ adeseorĭ fac 15—20 baniţĭ (ferdele marĭ) şi carĭ sunt luate pe ales de către ómenii moşiei, care dărâmênd grămada, aleg stiulete (tulei) cu stiulete. In anii mai secetoşĭ însĕ nu-i rĕmâne nimic“.

„Conclusiunea (judecata) ce vom putea trage din esemplul întâiu de învoélă citat de noi este: ţĕranul nesciindu-şĭ mĕsura puterile şi credênd sĕ contrabalanseze (împotrivéscă) greutatea învoelii, mai cuprinde pe séma lui, pe lângă cele 5 pogóne ale arendaşului, încă 10—15 pogóne. Fiind obligat a munci bine şi întâiu pe ale arendaşului, al lui se sĕmĕnă tot-déuna mai târḑiu şi se muncesce mai rĕu, de unde urméză pentru el în tot-déuna o ródă mică şi de un soiu prost. Când arendaşul vinde grâul cu 90 lei chila, ţĕranul abia îl dă cu 50—60 lei“.

„De aci porumbul lui mai în totdéuna ajunge tómna necopt servindu-i, nu pentru hrană, ci ca altoiu de pelagră (morb) pentru acésta mulţime cuvêntătóre“.

„Esemplul al doilea ce am citat, ne arată de departe tendinţa de a despărţi pe ţĕran de vitele sale, aducêndu-l érăşĭ în starea, care l'a găsit misionarul (trimisul) ce am menţionat. (Aicĭ se face alusiune la un trimis de prin veacul al 16-lea, care spunea, că a veḑut un ţĕran trăgênd alăturea cu boul sĕu la jug, la un car de lemne). Locuitorii din acea localitate înainte de asta cu ḑece anĭ, pe când aveau un arendaş de român, aveau curţile lor pline de vite; adĭ însĕ cu nisce condiţiunĭ atât de grele, puse de arêndaşul grec, au ajuns rarĭ aceia, carĭ mai au câte 4 boi“.

„Mulţĭ au devenit pălmaşĭ; încă 10 anĭ şi mai mult de jumĕtate vor deveni astfel. — Când vitele nu produc cât mâncă, când duse la têrg preţul obţinut este mai mic decât erbăritul, ce trebue plătit arendaşului, nu este decât firesc ca ţĕranul sĕ se desfacă de ele. Am vĕḑut un ţĕran cu doi boi la têrg; i-a vêndut cu 40 lei, întorcêndu-se acasă s'a dus sĕ plătéscă erbăritul lor, şi dând aceştĭ banĭ, a mai rĕmas dator încă 10 lei“.

In privinţa caselor de locuit şi a nutremêntului ţĕranilor, numitul administrator mai scrie următórele:

„Patru păreţı afumaţĭ, frigurosĭ şi de multe-orĭ higraşioşĭ, alcătuesc aceste locuinţe. Pentru culcare îi servesc un pat din patru scândurĭ, peste care stă întinsă o rogojină. Lângă acest pat pune el o mică mescióră împrejurul căreia se înşiră din când în când cu tótă familia pentru aşĭ mai omorî fómea. Când mămăliga din tuciu se rotogolesce pe masă însoţită de strachina (cratiţa) cu oţĕt şi câteva cepe, atuncĭ numai încep sĕ ésă de după cuptor câteva micĭ cadavre tremurătóre numite copii. Tatăl lor le rĕspunde în naivitatea propriă ţĕranilor: aşa tremură copiiĭ, ei string gerul şi pentru cei marĭ. Copiiĭ neputând eşi afară ca sĕ se spele şi neavênd în casă vas anume, se spală în casă făcênd un lac pe jos, care se mai măresce prin apa adusă pe haine şi încălţăminte de afară, sub formă de plóie şi zăpadă, şi aşa noroiul din casa ţĕranului nu se mai svêntară de tómna pănă primăvara“.

„Décă-l întrebĭ — şi acésta-i de prisos în faţa celor ce veḑĭ — pentru ce copiiĭ sunt aşa călbejiţı rĕspunde: aşa sunt copii iérna, se string multe şi pe capul lor, gerul şi câte şi mai câte, şi apoi şi o pustie de vacă, care-i mai dedulcea, tocmai acuma a înţărcat. Te urcĭ în podul casei, care este camera şi pătulul lui, ce veḑĭ? Două funii de ceapă, dóuĕ de usturoiu şi 2—3 baniţĭ fasole alăturĭ cu 50—100 baniţĭ porumb stiuleţĭ (cu tuleul), mare parte mucegăit. Intrebat de ce porumbul e astfel, rĕspunsul este identic (acelaşĭ) mai la toţĭ: l'am pus cam târḑiu, mai întâiu a trebuit sĕ facem beléua arêndaşului. La câte unul se mai găsesce érna şi câte o purcea atârnată în pod, slabă pentru-că a fost traista mică“.

„In coşar (boiată, grajd), care în fórte multe locurĭ este înlocuit cu un ţarc fără coperiş, găsim 2—6 boi şi o vacă hrăniţĭ tótă iérna cu paie şi cocenĭ şi de multe orĭ stând cu zăpada în spinare ḑile întregĭ. Acum înţeleg eu nea Stane, pentru ce Lunaia fătată abia de 2 lunĭ, a şi înţărcat. Traiul rĕu şi gerul mare“.

„Asta sĕ fiă pricina, o fi. — Pe prispa casei lui stă de tómna trântită o buturugă mare, care la unul din capete are un vătrariu, şi în o scobitură făcută în lungimea ei este vârâtă o custură. El îi ḑice plug. In mijlocul curţii, în zăpadă se vede stând o căruţă din topor, cu nisce róte cu obedĭ neferecate şi mai late de o palmă. Inchipuiţivĕ onorabilĭ lectorĭ (cetitorĭ); patru boi hrăniţĭ în condiţiunile arătate înjugaţĭ la un plug séu car ce am vĕḑut şi mânaţĭ de un tip de om luat din casa ce am descris, pănă unde justificava (îndreptăţi-va) acest cortegiu, pe cei ce nu se sfiesc a susţinea, că atât ţĕranul cât şi agricultura nóstră merge prosperând“.

„Sĕ urmărim traiul ţĕranului în diferitele epoce ale anului. Primăvara, când ese la plug şi când ar trebui sĕ fiă mai bine hrănit, trăesce cu mămăligă şi puţine urḑicĭ; rar mănâncă fasole, căcĭ ce a rĕmas nevêndut din tómnă, s'a mâncat în timpul iernii. După Pascĭ, pe lângă urḑicĭ mai mănâncă, din când în când şi câte un ou“.

„Imbĕtrânesc urdicile, ese ştirul, loboda, pe carĭ le mănâncă cu borş, lăptucele, ceapă şi usturoiul cu sare, şi prin postul St.-Petru se mai adaogă pe alocurea, merele crude cu mămăligă. Intre St.-Petru şi Sta Maria mare, începe mâncarea crastaveţilor crudĭ cu sare, fasole verde şi prune verḑĭ. După Stă Măria mare ţĕranul trăesce mai bine, lucrul se mai uşuréză şi mâncarea lui constă din fasole, bóbe, pepenĭ, prune cópte şi strugurĭ“.

„Ceapa, usturoiul şi oţĕtul mai nicĭ odată nu se despart de masa ţĕranului. — In timpul verei se mai taie în sat câte un miel, — décă şi în Iulie se numesc tot astfel, tómna câte o óie bĕtrână, câte un porc cu gâlcĭ şi câte o vacă cu piciorul rupt. Carnea o gustă însĕ puţinĭ, numai aceia, pe carĭ majoritatea îi numesce: bogătanĭ“.

Deşi, de când s'au scris acestea, au trecut opt anĭ, totuşĭ, după cum am vĕḑut, împrejurările au rĕmas aprópe aceleaşĭ: tocmelele agricole se fac tot ca mai înainte, éră traiul ţĕranului nu s'a mai îmbunătăţit de loc.

(Va urma)

Seminarul Vancean de băeţi.

(Escriere de concurs.)

Părinţii, carĭ voesc a-şĭ aşeḑa pruncii în anul şcolastic viitor 1896—97 în seminarul tinerimii române greco-catolice dela gimnasiul român gr.-cat. din Blaşiu, sunt avisaţĭ, că *terminul concursului de primire este 15 August n.*, pănă la care di toţĭ părinţii au sĕ-şĭ trimită concursele adresate „Prea Veneratului Consistoriu Metropolitan în Blaşiu“, de unde in timpul cel mai scurt li-se vor espeda resoluţiunile. Suplicele de primire a celor băeţĭ, *carĭ n'au mai fost în seminariu*, au sĕ fiă instruate cu *carte de botez, testimoniu despre clasa absolvată şi atestat de vaccinare.*

Asemenea în suplicĭ este a se însemna cu acurateţă *locuinţa şi posta ultimă a suplicantelui*, ca sĕ nu se ivéscă erorĭ în trimiterea resoluţiunilor şi pentru francare e a se alătura o marcă postală de 20 cr. v. a.

Spre a fi primiţi în seminariu trebue sĕ suplice şi aceia, carĭ au fost deja în seminariu în anul şcolastic espirat. Cei ce nu vor trimite suplice în scris, nu vor fi luaţĭ în considerare.

Condiţiunile primirii sunt următórele:

1. Pentru un tinĕr vor fi de a-se plăti câte 12 fl. pe lună şi aşa pe un an 120 fl. Plătirea are sĕ se întêmple *cu tótă punctualitatea în 2 séu 4 rate anticipative*, ceea ce părinţilor li-se aduce aminte cu tótă seriositatea, căcĭ altmintrelea *direcţiunea în decursul anului va fi silită a dimite pe elevii, ai căror părinţi, tutorĭ séu îngrijitorĭ nu au solvit ratele la timpul sĕu.*

2. Pentru fiă-care tinĕr la începutul anului este a se solvi o tacsă de înscriere de 4 fl.

3. Fiă-care tiner are sĕ aducă cu sine: a) 4 părechĭ de schimburĭ bune de pânză séu giolgiu; b) 4 năfrămĭ de busunar şi 2 la grumadĭ; c) 2 părechĭ de călţunĭ bunĭ şi 4 părechĭ de ciorapĭ séu obiele.

4. Vestminte de pat; a) 1 saltea (sac de pae) de aşternut de desubt; b) 3 feţe albe de pat; c) 2 perinĭ, 4 feţe de perinĭ şi o plapomă; d) 2 feţe albe de giolgiu de acoperit patul.

Atât vestmintele de pat, cât şi albiturile séu schimburile au sĕ fiă de acasă însemnate cu numele elevului respectiv, séu fiind numele cusut séu scris cu negrélă, ce nu se şterge prin spălare, căcĭ altmintrelea superioritatea institutului nu póte lua nicĭ o rĕspundere la cas, când s'ar perde.

5. Fiă-care tinĕr are mai încolo sĕ-şĭ aducă 3 ştergare şi 2 peptenĭ, unul rar şi altul des, apoi un cuţit, 1 furcuţă şi 1 lingură de metal, un păhar şi 3 servete.

6. Fiă-care tinĕr are mai încolo sĕ-şĭ aducă o perie de vestminte şi de curăţit călţunii.

7. Părinţii în decursul anului şcolastic sĕ nu trimită fiilor lor din seminariu nicĭ articli de mâncare, decât póte la sĕrbătorile celea marĭ, fiind în privinţa acesta în deplin provĕduţĭ în institut, nicĭ banĭ, ci lipsele de vestminte, cărţĭ şi altele de soiul acesta sĕ li-se implinéscă pe calea superiorităţii, ca aşa sĕ se evite orĭ ce ocasiune la escese şi transgresiunĭ de disciplină, daunóse educaţiunii şi progresului în studiu. Condiţiunea acésta li-se aduce aminte cu deosebire părinţilor, tutorilor şi îngrijitorilor, căcĭ altmintrelea superioritatea seminarului nu póte lua asupra sa în multe privinţe nicĭ o rĕspundere pentru elevii concreduţĭ îngrijirii sale, şi urmările neobservării condiţiunii acesteia părinţii vor ave sĕ şi-le ascrie şie-şĭ.

Pentru suma de 120 fl. v. a. pe un an şcolastic tinerilor li-se va da următórea provisiune: 1) Locuinţa în institut, în sale marĭ sănĕtóse, luminóse şi provĕḑute cu tóte cele de lipsă. 2) Vipt întreg regulat, şi în special în ḑi de dulce: a) Dejun, câte un păhar de lapte cald cu pâne; b) Prând, 3 specii şi anume: supă de carne, carne cu sos şi mâncare grósă cu carne, séu friptură, éră în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ pe lângă acestea şi aluat; c) Cină, 2 specii, anume: supă de carne şi mâncare grósă cu carne. In ḑile de post, dimineţa un păhar de lapte cald cu pâne, la ameḑĭ 3 specii, éră séra supă şi mâncare grósă de legumĭ, brânză séu lapte. 3) Spălatul întreg peste an. Pentru întăritul schimburilor însĕ se va plăti separat şi anume 3 fl. la începutul anului. 4) Luminatul în timpul recerut. 5) Incălḑitul în timp de iéră. 6) Medic şi medicină din apotecă séu de casă pentru cei morboşĭ şi viptul prescris de medic. 7) Instruc-

---

mai bine decât în ḑiua de Rusale, când îi vremea cea mai bună. Şi cum nu s'a vedea, de trei focurĭ zdravene, ce ardeau în cele trei părţĭ ale satului: la miaḑă-nópte casa babii de sub biserică, la rĕsărit casa lui Tăpălagă, ér la sfinţit casa Onului.

Era aprópe mieḑul nopţii când era de tot arsă casa babii, de se putură ómenii împrăscia, fără frică că dóră biserica va mai puté lua foc, der şi atuncĭ lăsară 2 ómenĭ de strajă, că de ar prinde a bate vênt şi a rĕscolì şpera, sĕ bată clopotele într'o dunga, sĕ ésă satul şi sĕ nu lase biserica pradă flacărilor. La Onul însĕ arse focul tótă noptiţa, că, când îl zăriră dela biserică, era încinsă tótă casa. Apoi casa lui încă era de bârne şi acoperită cu paie după cum era p'atuncĭ tóte casele din sat, şi după casă era gard de nuele streşinit cu spinĭ şi pae, pe el merse focul ca pe un şerpe pănă la şură, care încă era acoperită cu pae, ér din şură luară foc grajdurile, grânarele, coteţele, jireḑile, clăile, stogurile şi tótă agonisita. Incă era noroc pe sat, că Onul mutase pe vecinii din drépta şi din stânga în capul satului şi domolise casele lor, ca sĕ-şĭ măréscă grădina, şi aşa adunătura lui şi casa lui era într'o grădină mare, ér casele vecinilor erau binişor depărtate de a lui, că altcum tot satul ardea, că de către sfinţit bătea vêntul spre rĕsărit, adecă spre grosul satului. Sĕ zăria de ḑiuă şi în grădina Onului tot ardeau dóuĕ vetre marĭ de tăciunĭ grozavĭ şi sătenii stau jur împrejur cu furcile cele de fer, în mână, éră unii trăgeau cu sapele ţĕrină pe marginele vetrei, sĕ nu ardă cu atâta putere, păḑiau ca sĕ nu iée vêntul cumva vr'un cărbune sĕ-l ducă în streşina de gard, orĭ în alt loc, ce s'ar puté aprinde. Pe Onul nime nu l'a vĕḑut la foc cât a fost noptiţa de mare; numai lelea Mărină umbla plângênd şi frefăcându-şĭ mânile şi văetându-se: Vai de sufletul nostru, ce o sĕ mâncăm? unde sĕ şedem şi cu ce sĕ ne scótem vitele din iérnă? Agonisita dintr'o vieţă, se duce în vênt în câte-va minute! Pavel încă numa într'un târḑiu venì la foc, după ce a dus pe tată-s'o la nănaşu-s'o şi l'a pus pe pat legat cu picióręle de olaltă şi cu mânile 'n spate. Că badea Onul, bocotanul, când zărì dela biserică fum gros şi flacără eşind din casa lui, cum era spăriat din fire, atuncĭ işĭ şi pierdù minţile şi începù a strigà: Prindeţĭ strigóia, că ea mi-a aprins casa, m'a sărăcit. Şi nu alergà badea Onu spre casă, ci — cu pălăria 'n mână — fugea de-a lungul uliţii după femei strigând: Prindeţĭ strigóia, n'aţĭ vĕḑut strigóia?

Décă Pavel al lui a voit a-l ţinea, sĕ nu se facă şi de rîs la sat, după ce de pagubă este el a strigat cât îl luà gura: Aşa, tu nu mĕ l'aşĭ sĕ prind strigóia, sĕ o aduc în flacărĭ, că eştĭ una cu ea; atuncĭ merg dér şi mĕ arunc singur în foc, décă îmĭ arde binele şi bogăţia, la ce sĕ mai trăesc? Fiind lucrul aşa, veḑĭ bine, cei mai de aprópe ai lui vĕḑură de-l puseră la bun adăpost şi-l ţinură legat pănă şi-a venì în fire. Lelea Mărină, buigată de cap, cum era şi ea, vĕḑênd cum 'i se preface în fum agonisita-i muncă din tótă viéţa, nicĭ nu băga de sémă, că Onul ei nu i ca 'n palmă. De scos ceva din foc, nicĭ vorbă n'a fost, cu atât mai vêrtos că pănă atuncĭ nime nu apucase vr'un foc în Corabia, de când lumea, decĭ ucum toţĭ işĭ pierduse capul, umblau buigaţĭ, fără a sci de ce sĕ se apuce. La nuntă nime nu se mai gândia, nicĭ că ar fi fost cu ce nuntì.

La Tăpălagă ardea, la socrul cel mic încă era ca şi la socrul cel mare: fum, flacără, foc şi iar foc, foc pus de mână de om nu iscat din întêmplare. Când vĕḑù Tăpălagă din uşa bisericii focul la casa lui, hăţi după sine pe fiă-sa Firuţa, adecă pe mirésă: Hai, las'o 'n foc cununiă, că la noi cântă cocoşul cel roşu în vêrful căsii. Şi se luà cu o cétă de ómenĭ după el, haidi, hai, prin cele ulicióre şi peste gardurĭ şi prin grădinĭ, dór va ajunge acasă curênd, sĕ pótă scóte câte ceva. Dér pace! Nimic, chiar nimic n'au putut scóte, nicĭ baremĭ o aţă cât sĕ-ţĭ împungĭ pe lângă un deget. Ars'a

ţiune în cas de lipsă prin individî eminenţî.

După ce din motive de igienă şi curăţeniă s'a adaptat pentru tinerime în edificiul institutului şi o scaldă de apă caldă, aşa că fiă-care elev sĕ se pótă folosi şi de scaldă, se va solvi la începutul anului o tacsă de 1 fl. pentru folosirea scaldei.

Părinţii, ai căror fii vor fi primiţî în seminariu, se însciinţéză, că pentru obiectele de aranjamênt, ce vor fi date spre folosire fiilor lor sub numĕr deosebit, aceia vor fi rĕspundĕtorî. Decî orî-ce daună vor avé sĕ o rebonifice dênşii.

Tinerii primiţî în seminariu vor avé a se presenta înaintea superiorităţii seminariale în 1 Septemvre nou. Aceia, pe carî medicul institutului îi va afla inadmisibilî din orî-ce motiv igienic, vor trebui sĕ părăséscă seminariul.

Blaşiu, în 9 Iuliu 1896.

Dr. Vasiliŭ Hossu,
rector seminarial.

MULTE ŞI DE TOATE.

Influinţa unei vorbirî lungî.

Când trimişii Samienilor au ţinut o vorbire fórte lungă cătră locuitorii din Sparta, ceştia le rĕspunse: „*Inceputul vorbirei l'am uitat*, din care causă sfîrşitul *nu l'am priceput*.

*

Viéţa pĕrului.

Omenii specialiştî dice, că pĕrul capului, după-ce se tunde, mai vieţuesce încă 2—3 anî. Acésta se póte vedé fórte bine, décă cine-va observă în continuu o perucă. După-ce acésta trece de 2 anî, începe a fi aspră şi diformă. Pĕrul tuns dela ómenii morţî nicî de cum nu se póte întrebuinţa la fabricarea de perucî, deórece nu e bun.

*

Pâne de pesce.

Un Cazac din Uralsk, în Rusia a aflat nisce pescî, din carî se póte face pâne fórte bună şi gustósă. Pescii aceştia, după-ce se sară, se amestecă cu făină şi se frămêntă. Pânea pregătită cu pescî de aceştia se dice, că e fórte nutritóre şi din ea se póte face supă fórte bună, mai ales décă în supă se pun şi verdeţurî (zarzavaturî). Ca nutremênt pentru vite, amestecându-se cu cartofî, trifoiŭ, ovĕs etc. încă se dice, că e fórte bună.

*

Sórtea femeilor în India.

Nu demult în oraşul Berlin din Germania s'a ţinut o adunare de învĕţaţî. In acétă adunare, un învĕţat, cu numele Dr. Grundemann, ţinù o interesantă prelegere, în care arătă sórtea tristă a femeilor din India.

Cu acéstă ocasiune, Grundemann a arătat celor de faţă şi un costum de haine de-al femeilor indiane, aşa după cum e portul acolo astădî. Intreg costumul constă dintr'o pănură ţesută gros, necusută, fără formă, aşa cum a eşit din fabrică. Costumul este atât de lung, încât décă nu-l légă pe la mijloc, se împiedeă în el.

Podóbele, ce le folosesc femeile în India, încă sunt fórte grele. Astfel Dr. Grundemann a arătat adunării şi nisce inele, pe carî femeile le pórtă la picióre. Inelele arătate de el era mai grele de-un chilogram, dér aceste inele erau dintre cele mai micî.

La mânî folosesc femeile braslete, în degete de-asemenea pórtă inele, pe carî le pórtă încă de copile micî, aşa că inelele nu le mai trag de pe degete şi carnea cresce peste ele, causându-le, marî durerî.

Bietele femei lucră tótă diua în continuu la câmp; acolo stau în arşiţa sórelui setóse şi flămânde, de diminéţa până séra. Femeia, care n'a avut vr'un fecior, e cea mai necăjită de pe lume şi Indienii cred, că acele femei nicî nu sunt ómenî.

Indienii mai cred, că numai Brahminii (o sectă) sunt ómenî adevĕraţî; pe când aievea sunt cei mai marî farisei; dorinţa lor cea mai mare este, ca sufletul lor după mórte sĕ pribegéscă în trupul unui bou. Credinţa lor e, că femeile încă înainte de-a se nasce sunt pĕcătóse şi numai atuncî se iértă, décă nasc feciorî. Când femeia nasce fetiţă, tóte blăstemele tătâneseu cad asupra capului copilei.

Acum, la întrepunerea misionarilor, sórtea femeilor indiane s'a mai îmbunătăţit încât-va, s'au ridicat şcóle pentru ele, aşa că adî în India anterióră tot la 25 de bărbaţî, carî sciu ceti, se vine câte-o femeiă, care sciă ceti. Cu tóte acestea însĕ, se mai află în India încă la 127 milióne de femei, carî nu sciu ceti.

O causă principală, ca sórtea femeei indiane e atât de tristă, este că ele sĕ mărită prea tinere. O fată, care a ajuns 10 anî şi încă nu s'a măritat, e spre ruşinea lumei. Fetele încă la etatea de 5 anî se logodesc şi după logodnă la 4—5 anî ajung sub domnia sócrelor. In India cuvêntul „sócră“ este cel mai urît şi de mai mare batjocură. Se pare, că vĕduvele au sórte mai bună. In India trăesc 24,000,000 vĕduve în cea mai mare miseriă, dér cel puţin nu le poruncesce nimenî şi multe dintre ele nu-s mai bĕtrâne, ca de 10 anî.

Misionarii aflătorî în India cresc multe femei ca învĕţătóre.

Călendarul săptămânei.

IULIE. are 31 dile. CUPTOR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	7 C. p. Toma şi A.	19 Vicenţiu de P.
Lunî	8 † S. m. Procop.	20 Prof. Ilie
Marţî	9 S. m Pancraţiu.	21 Prof. Daniel
Mer.	10 S. 45 m. de Nic.	22 Maria Magd.
Joi	11 Sf. m. Euhmia	23 Apolonia
Vin.	12 M. Procol şi Ilar.	24 M. Cristina
Sâm.	13 † Sob. Ar. Gavr.	25 †S. ap. Iacob

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 17 Iulie st. n. 1896.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	Valuta austr. cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	70
„	Grâu mijlociu	5	60
„	Grâu mai slab	5	30
„	Grâu mestecat	3	60
„	Săcară frumósă	3	60
„	Săcară mijlociă	3	50
„	Orz frumos	3	—
„	Orz mijlociu	2	80
„	Ovĕs frumos	2	50
„	Ovĕs mijlociu	2	20
„	Cucuruz	3	40
„	Mălaiu	4	90
„	Mazăre	7	—
„	Linte	7	10
„	Fasole	7	—
„	Sĕmênţă de in	8	—
„	Sĕmênţă de cânepă	6	—
„	Cartofî	—	45
„	Măzĕriche	—	49
1 kilă	Carnea de vită	—	32
„	Carnea de porc	—	—
„	Carnea de berbece	—	80
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	21	—
„	Sĕu de vită topit	32	—

Cursul losurilor private

din 15 Iulie 1896

	cump.	vind.
Basilica	6.60	7.20
Credit	198 50	199 50
Clary 40 fl. m. c.	59.50	61.50
Navig. pe Dunăre	—.—	—.—
Insbruck	25.50	26.50
Krakau	25.75	26.25
Laibach	22.—	23.—
Buda	59.—	61.—
Palffy	59.50	60.50
Crucea roşie austr.	18.—	18.50
dto ung.	10.—	10.50
dto ital.	11.50	12.—
Rudolf	22.50	23.50
Salm	—.—	—.—
Salzburg	26.—	27.—
St. Genois	68.50	70.—
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	145.—	150.—
dto 4% 50	69.—	73.—
Waldstein	—.—	—.—
Sĕrbescî 3%	34 75	35.75
dto de 10 francî	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	121.75	122.75

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Iulie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.60
Renta de coróne ung. 4%	99.60
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	124.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	122.—
Bonurî rurale ungare 4%	97.50
Bonurî rurale croate-slavone.	97.50
Imprum. ung. cu premii	125.50
Losurî pentru reg. Tisei şi Segedin.	139.50
Renta de hârtie austr.	101.80
Renta de argint austr.	101.85
Renta de aur austr.	123.40
Losurî din 1860.	147.75
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	977.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	388.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	361.25
Napoleondorî.	9.51
Mărcî imperiale germane	58.75
London vista	119.80
Paris vista	47.60
Rente de coróne austr. 4%.	101.20
Note italiene.	44.45

Bursa de Bucurescî

din 15 Iulie n. 1896.

Valorî	Dobânda.	Scad. cup.	Cu banî gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.- Oct.	101.¾
Renta amortisabilă	5%	„ „	100.¼
„ „ (Impr. 1892	5%	Ian.--Iul.	99.—
„ „ din 1893	5%	„ „	99.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.¼
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	86 —
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	86.⅞
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.¼
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86.⅞
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86.⅞
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.¼
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai- Nov.	100 ¾
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	290.—
Oblig. comunei Bucurescî 1883	5%	Ian.--Iul.	94.¾
„ „ „ din 1884	5%	Mai- Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.- Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai- Nov.	95 ½
Scrisurî fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	91.½
„ „ urbane Bucurescî	6%	„ „	—.—
„ „ „ „	5%	„ „	85.—
„ „ „ Iaşî	5%	„ „	81.½
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1626.
Banca agricolă	500	150 v.	200.-
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	432.½
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	445.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	295 --
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	174. —
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	105.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 „	1000	„ „	—.
Societ. p. const. de Tramways	20	„ „	400.—
20 francî aur			20.09

SCOMPTURI:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurî pe efecte	6%	Petersburg	4½%
Casa de Depunerî	5½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3½%
Viena	5%	Elveţia	3%

Domnii abonenţî, carî încă nu şi-au reînoit abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Cu numĕrul de faţă se sistéză espedarea fóiei celor ce nu şi-au re'noit abonamentul.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

casa şi şura, grajdurile şi coteţele, hambarele şi stogurile, jiredile şi clăile, chiar şi stupina 'i-a ars cu stupî cu tot.

Când fù Lunî diminéţa, cei doi bocotanî carî erî erau socrii avuţî, mulţămeau celor ce le ducea câte o pâne dóuĕ, câte o legăturiţă de brânză orî o bucată de slănină. Ei, carî numai erî nu mai demult, erau pregătiţî sĕ sature un sat de ómenî, adî n'aveau o bucătură; ei, carî erau numai erî cei mai avuţî în Corabia, carî ar fi fost în stare sĕ îmbrace jumĕtate satul cu pânzăturile şi cu pănurile lor, adî n'aveau numai ce erau pe ei. N'aveau nicî unde a-şî pleca capul, décă creştinii cei bunî, neamurile şi vecinii, nu 'i-ar fi primit în casă şi, le-ar fi murit vitele de fóme, décă bunii creştinî nu le-ar fi împărţit între ei sĕ le ierneze de pomană şi apoi scóse din iérnă sĕ le dea înapoi.

Abia a dóua di prinseră ómenii a se desmetecì din îngăimăcéla, în care-i aduse focurile de erî. Incet cu încetul îşî venì şi Onu 'n orî. Dér şi tréz tot aceea o ţine morţiş, că strigóia de Sânzâiană cu fata ei au aprins tóte trei casele, ca sĕ zădărnicéscă nunta. De aceea părere erau toţî sătenii, dér — minunea minunilor! ce s'a făcut ele, că suflet de om nu le-a vĕdut nicăirî? Ars'a în casă? Luatau lumea 'n cap? Ascunse-s undeva? — Nime nu putea spune.

Vremea tăcù şi trecù, încet cu încetul vindecà şi paguba ce o făcuse focurile cele marî, că ce nu vindecă vremea? In locul casei celei de bârne de sub biserică, satul ridicà şcólă; Onul ridicà în primăvéra viitóre casă şi şură şi grajdurî de pétră, acoperite cu ţigle aduse din oraş; Tăpălagă încă nu se lăsà mai pe jos decât Onul, în nădejdea că după ce s'or mai înciripa o lécă tot cuscrii vor fi, dér din cuscrenia lor nu se alese nimic. Că, drept şi mai drept, Onul stăruia pe lângă Pavel sĕ iée pe fata lui Tăpălagă, cu care de jumĕtate sunt şi cununaţî — cum dicea Tăpălagă, dér Pavel nu voì nicî decât. Tată, dicea el, — Dumnedeu m'ar cerca şi mai tare decât întâia-óră, de-aşî cerca a o duce în cununie. Am dus'o odată. Dumnedeu ne-a împrăsciat chiar când era sĕ ne pună popa cununiile pe cap; mai mult nu merg nicî cu ea, nicî cu alta: încă cu Susana mai că n'aşî dice ba.

Dér unde era Susana?

— — — — — — — —

La vre-o dóuĕ-decî de anî dela întêmplarea cu focurile cele trei de odată şi cu eşirea miriteilor necununaţî din cununie, nimerì în Corabia o babă sbârcită, căruntă, zdrenţuită cu capul plecat în pămênt, cu bâta într'o mână şi cu traista de-a umĕr. Umbla tot pripită, tot certându-se cu cei copii de pe uliţe şi cu fetele şi cu feciorii şi cu toţî ómenii. Décă însĕ o lua omul cu buna, apoi povestea, că ea-i mirésa lui Pavelu Onului, care cum vine din cătane — mĕ duce la popa Ursu sĕ ne cunune, ş'apoi sĕ vedî veselie? Şi vine de bună sémă — de nu adî — mâne, dér vine, c'am făcut pentru el mătănii p'o cupă de grâu sé-l scap din cătane. Ómenii din Corabia audindu-o îşî aduse aminte de Susana cea frumósă, de fata fermecătórei Sânzâiana, şi de tóte întêmplările din dilele ei cele bune, când trăia la bine cu Pavelu Onului şi o întrebară de măsa şi de fuga lor din Corabia. Dér nu rĕspundea nimic de ales. Cine o vedea nime nu dicea că-i Susana cea de odată. Pavelu Onului încă a vĕdut'o, n'a cunoscut'o şi nu l'a cunoscut. El încă era alb ca óia. Décă i-a spus: Susană, eu îs Pavelu Onului, ea i-a rĕspuns: Minţî, că nicî Onul nu-i aşa cărunt ca tine! Pavelu Onului are pĕr galbin şi numai acuma-i mijesc musteţele; tu escî hîd şi bĕtrân! Apoi rîdea — rîdea.

Acum sciţî cine-i Susana cea nebună? Veţî pricepe dóră şi pricina nebunelii ei; decî: Nu fiţî păgânî la inimă, nu o luaţî în bătaiă de joc, că şi ea-i zidirea lui Dumnedeu, ca şi voi!

Ión Pop Reteganul.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 15 Iulie n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	81	6.75	6.85
Grâu dela Tisa	81	6.80	6.90
Grâu de Pesta	81	6.75	6 85
Grâu de Alba-regala	81	6.75	6.85
Grâu de Bácska	81	6.75	6.95
Grâu ung. de nord	81	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.10	6 15
Orz	nutreţ	60—62	—.—	—.—
Orz	de vinars	62.64	—.—	—.—
Orz	de bere	64.66	—.—	—.—
Ovĕs		39.41	6.15	6.50
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

	Productediv.	Soiul	Carsul dela	până
Preţul pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luţernă ungur.	—.—	—.—
	—	transilvană	—.—	—.—
	—	bănăţenă	—.—	—.—
	"	roşia	—.—	—.—
	Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
	Oleu de in		—.—	—.—
	Uns. de porc	dela Pesta	48.—	49.—
	"	dela ţéră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	44.—	45.—
	"	afumată	49.—	50.—
	Seu		—.—	—.—
	Prune	din Bosnia în buţĭ	9.75	10 25
	"	din Serbia în sacĭ	9.75	10.25
	Lictar	slavon nou	13.50	14.—
	"	bănăţenesc	12.—	12.50
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoşĭ	unguresci		
	"	sêrbesci		
	Miere	brută	—.—	—.—
	"	galbină strocurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
	Spirt	brut	—.—	—.—
	"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 14 Iulie de 7948 capete, la 15 Iulie au întrat —.— capete şi au eşit 34 capete rĕmânĕnd la 16 Iulie un numĕr de 7948 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă unguréscă tineră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 45.— cr. până la 46 — cr. uşóră dela 47.— cr. până la 48 — cr.

Sz. **1709**—1896.

Árverezési hirdetmény.

Alattirt elöljáróság részéről közhirré tétetik, hogy a Hosszufalu község tulajdonát képező ugynevezett „Predelucz“ erdő részletben Kucsera Árpád előbbi vállalkozótól viszszamaradt 3649 drb. épületi fenyőtörzs 4155 m^3 tartalommal az **1896. évi Julius hó 30-án délelőtt 10 órakor** Hosszufalu község házánál megtartandó zárt irásbeli ajánlattal összekötött szóbeli nyilt árverésen a legtöbbet igérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 2908 frt. 50 kr., melynek 10%-a az árverezés megkezdése előtt bánatpénzkép a községi elöljáróságnál leteendő.

Zárt irásbeli ajánlatok, melyek szintén 10% bánatpénzzel szerelendők fel, csakis a szóbeli árverezés megkezdéseig fogadtatnak el.

Egyébb árverezési és kihasználási feltételek a községi irodában betekinthetők.

Kelt Hosszufaluban, 1896. évi Julius hó 14-én.

Lukács Károly, jegyző. 119,1—3 Islik András, biró.

Cursul pieţei Braşov.

Din 18 Iulie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.48	Vênd.	9.50
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	126 ½	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vend.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Nrul **9726**-1896.

Concurs

Se escrie concurs **pentru postul de practicant** de concept, devenit vacant la acest magistrat. Leafa anuală 500 fl. şi 100 fl. banĭ de locuinţă. Recerinţe: testimoniu de moralitate, testimoniu asupra cunóscerei acelor 3 limbĭ ale patriei şi asupra absolvărei studiilor juridice în sciinţele de drept şi de stat. Petiţiunile instruite cu aceste documente au de a se aşterne **până în 31 Iulie a. c. la 12 óre la prânz** la acest magistrat.

Reflectantul are sĕ se deoblige la depunerea în decursul a 2 anĭ al esamenului de stat în sciinţele de stat.

Braşov, 2 Iulie 1896.

1016,2—2 **Magistratul orăşenesc.**

Anunciurĭ
(inserţiunĭ şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscriseĭ administratiunĭ. In casul publicăriĭ unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans.“